

ANUL XVI NR. 21 (625)

20 mai 1967

flacăra

ÎN ACEST NUMĂR:
VIZITA CONDOCĂTORI-
LOR DE PARTID ȘI DE STAT
ÎN REGIUNEA PLOIESTI

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI

În toate orașele și satele regiunii pe care conducătorii de partid și de stat le-au vizitat, și mii de cetățeni ai orașului Buzău și satele învecinate au venit în întâmpinarea oaspeților dragi. În fotografie: un aspect la mitingul ce a avut loc în piața orașului.

«Regiunea Ploiești constituie o ilustrare grăitoare a drumului victorios parcurs de poporul român pe toate planurile, în anii socialismului, a transformărilor înnoitoare determinate de creșterea conștiinței a maselor».

(Din cuvântarea rostită de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la întâlnirea cu activul de partid din regiunea Ploiești)

1 De vorbă cu muncitori ai uzinei «1 Mai» din Ploiești.

2 În multe din satele vizitate, oaspeții s-au prins în voioase hore cu țărani cooperatori, care le-au ieșit în întâmpinare.

3 Este cercetată macheta viitoarei fabrici de sirmă din orașul Buzău.

4 La zidurile Cetății Domnești din Tirgoviște, străveche reședință voievodală care evocă mărețe figuri ale istoriei patriei: Mircea cel Bătrîn, Vlad Tepeș, Mihai Viteazul, Matei Basarab.

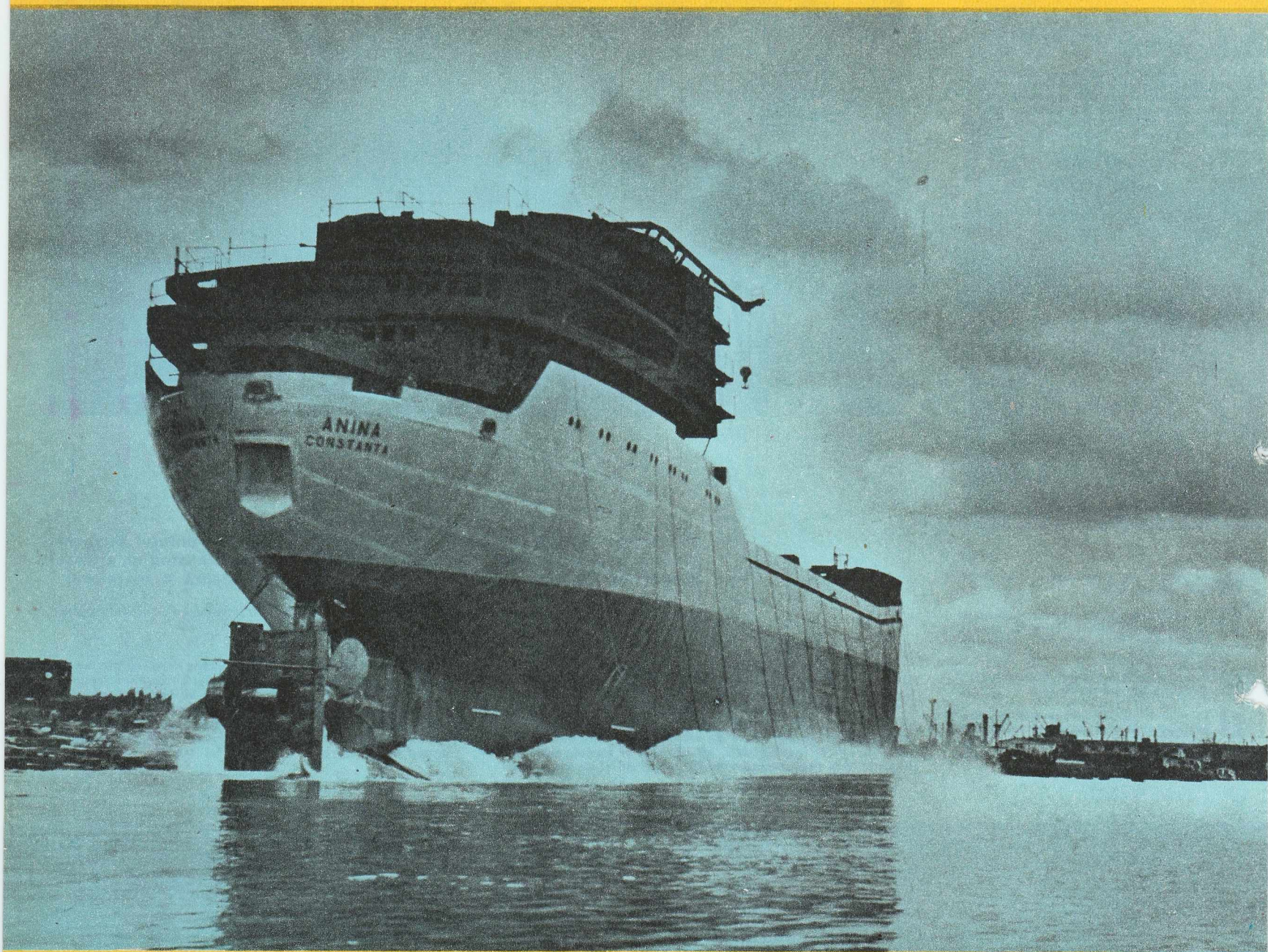
Înfățișăm cititorilor noștri câteva imagini fotografice luate în zilele de 11 și 12 mai, zile în care tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Maxim Berghianu, Manea Mănescu, Gheorghe Stoica au făcut o vizită în regiunea Ploiești. Cu acest prilej conducătorii de partid și de stat s-au întâlnit cu muncitori, țărani și intelectuali, cu bărbați și femei, tineri și vîrstnici din regiune, cu activul de partid și de stat. Des-

fășurată în atmosfera unui entuziasm nemărginit, expresie a dragostei și devotamentului fierbinte ale oamenilor muncii față de partid și de politica sa marxist-leninistă, vizita în regiunea Ploiești a constituit prilejul unor rodnice dezbateri în legătură cu problemele concrete ale îndeplinirii cincinalului, ale realizării mărețelor sarcini trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R.

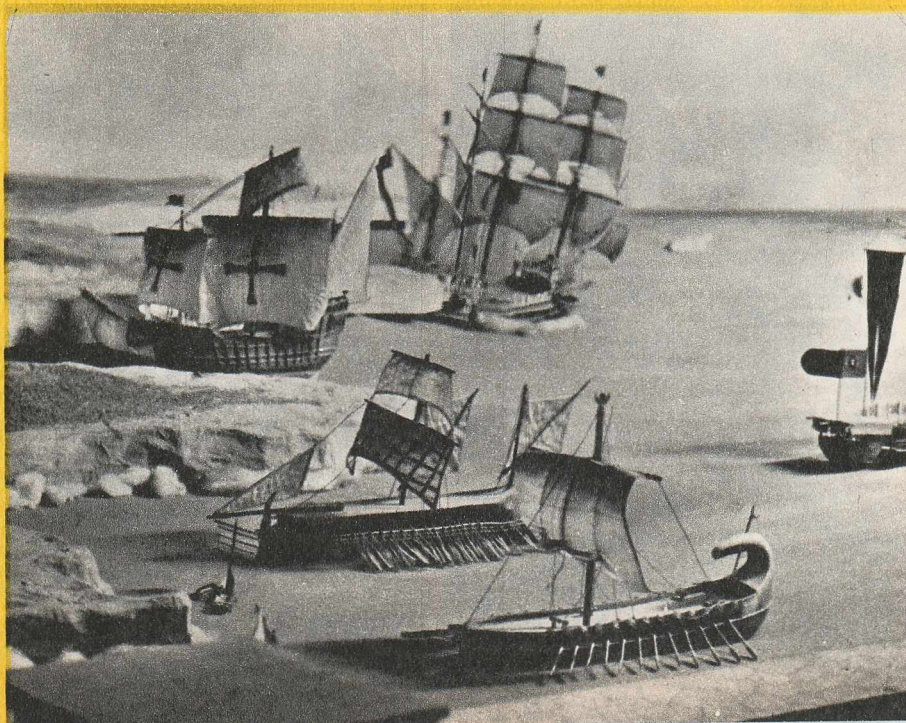

**INCURSIUNE ÎN TRE-
CUTUL ȘI PREZENTUL
ȘANTIERELOR NAVA-
LE ROMÂNEȘTI**

de la monox

Șantierul naval Galați. De curînd a fost lansat la apă un al doilea mineralier de 12 500 tone: «Anina».

Corăbii din vremuri de mult apuse (machetele lor se găsesc exprise într-o uriașă vitrină a Muzeului tehnic din București).

Un precursor al vaporului: monoxila.

lă la mineralier

În momentul de față cargouri moderne de construcție românească străbat mările și oceanele lumii. Alte vase: motonave, petroliere, pescadoare, vase de călători sau de agrement, remorchere au fost construite și continuă să fie construite la Galați, la Tr. Severin, la Oltenița, Brăila, Giurgiu. Mineraliere de 12 500 tone vor fi realizate în curând. Activitate susținută, ce are drept scop principal — așa cum prevăd directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. — creșterea în cincinal a capacității flotei noastre maritime cu 420 000 tone și continua înzestrare a flotei noastre fluviale.

S-O LUĂM ÎNSĂ DE LA ÎNCEPUT

O luntre veche, lungă de 6-7 metri și foarte îngustă, a fost ridicată de pe lacul Căldărușani, adusă în Capitală și expusă la Muzeul tehnic, alături de machetele «Titanicului» și a celebrei corăbii cu care Cristofor Columb a străbătut pentru prima dată Atlanticul. Cei care au făurit luntrea au folosit o tehnică străveche, lucrând-o cu dalta, dintr-o singură bucată de lemn. Ambarcațiile de acest gen se bucură de notorietate în rândul celor care cercetează trecutul și sînt cunoscute sub denumirea de monoxile (dintr-un singur lemn). Arrianus, însoțind ca biograf pe Alexandru cel Mare la trecerea Dunării (335 î.e.n.), consemnează în jurnalul său că armatele macedonene au ajuns pe malul stîng al fluviului datorită «monoxilelor» pescarilor geți. Istoria mai pomenește de ele și după aceea, mult mai tîrziu. E vorba de data aceasta de o flotilă întreagă de asemenea ambarcații (40-50) cu care Vlad Dracul, domn al Țării Românești, vine în anul 1445 în sprijinul unei flote a cruciaților, în scopul asedierii unor cetăți ocupate de turci pe malul Dunării.

În secolele XV și XVI meșteșugul

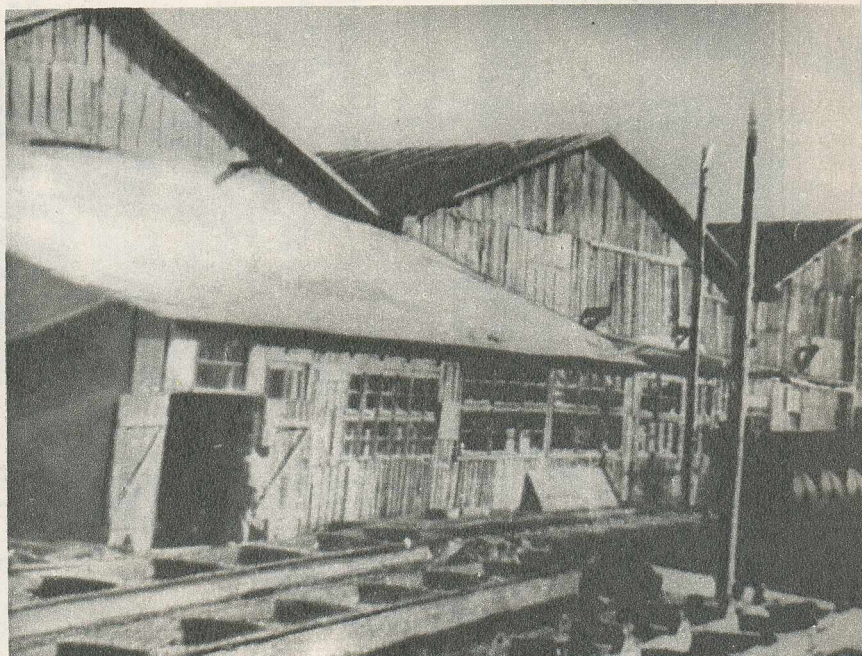
construirii navelor moldovenești (pinzarele) era admirat și de navigatori străini. Ei erau bucuroși să poată achiziționa asemenea vase.

PRIMELE NOASTRE NAVE MARI

Cele dintîi știri sigure despre construcțiile de vase mari, în Țara Românească — ne informează un cunoscut istoric, prof. univ. Constantin C. Giurescu — sînt de pe vremea lui Constantin Brîncoveanu (1688-1714). Principalul șantier naval: Giurgiu. Deși aici era raia turcească, lemnul pentru nave era scos din pădurile Țării Românești, meșterii erau români, iar banii — din vistieria statului.

Galați, secolul XVIII. (În acest port — notează la 1760 consulul francez în Levant, Peyssonel — se găsesc mai multe șantiere navale, unde se construiesc vase comerciale de tot felul, pentru navigația pe Marea Neagră și pe Dunăre. Catargele moldovenești — adaugă consulul — sînt tot atît de bune ca cele pe care noi le aducem din țările de la miazănoapte).

În sfîrșit, un raport al consulului austriac Raicovich arată la 14 iunie 1783 că la Galați se fabrică în mod continuu nave comerciale și, pe lîngă

Acestea erau cu 22 de ani în urmă «atelierelor» Șantierului naval Oltenița, așa cum au fost moștenite de la o întreprindere particulară.

acestea, și nave de război cu cîte 60 de guri de tun fiecare.

Și la Brăila, tot după informațiile prof. Constantin C. Giurescu, se construiau vase de tot felul încă din secolul al XVIII-lea. De-atunci încoace o asemenea activitate nu a încetat o clipă.

Și a mai existat un șantier naval: la Căscioarele, pe malul Dunării, în sudul regiunii București. Locuitorii acestei comune au fost pe vremuri, la finele secolului XVIII și în secolul XIX, mari meșteri constructori de vase mici de transport și de pontoane...

ÎN SECOLUL LUI FULTON

În 1807 Fulton a înlocuit forța eoliană prin puterea de propulsie a motorului cu abur, iar în 1830 au și început să circule pe Dunăre primele vapoare cu abur pentru călători și mărfuri ale unei companii de navigație austriece — companie care la mijlocul secolului al XIX-lea găsește nimerit să-și stabilească un sediu la Turnu-Severin, pentru ca tot aici, la 1858, să se înființeze și un șantier naval. Un specialist, inginerul Vasile Olaru, publicînd o monografie a acestui șantier, scoate în evidență activitatea constructorilor

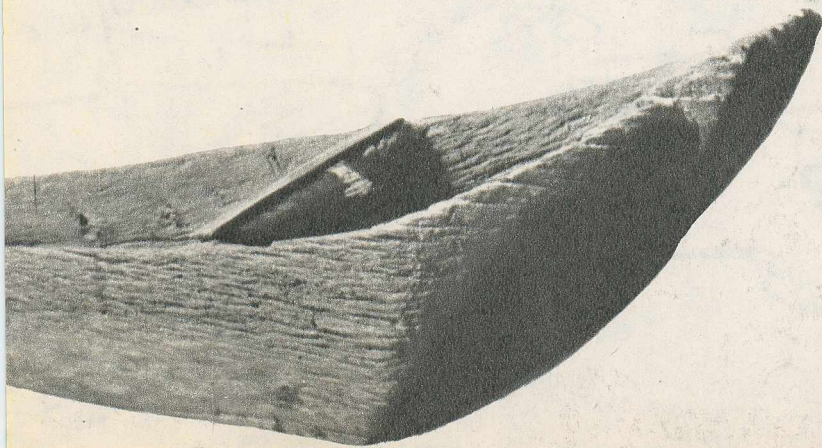
de nave de la Turnu-Severin, în special în perioada de după 1893, cînd statul român preia șantierul, îl dezvoltă, făcînd din el primul șantier naval al țării din epoca modernă a navigației. Multe din vapoarele construite aici dovedeau prin performanțele și calitățile lor cunoștințele tehnice avansate și iscusința meșterilor români. În acest șantier a fost construită mai tîrziu nava de pasageri «Mihai Viteazul» (lansată în 1936), care la data respectivă a fost considerată cel mai mare și mai confortabil vas fluvial din Europa.

Șantierul naval de la Turnu-Severin (azi «Uzinele mecanice») fabrică numeroase tipuri de vase moderne: motonave de 2 000 tone, cargouri de 1 500 tone pentru transportul cherestelei, cargouri de 2 000 tone pentru mărfuri generale etc. La începutul acestui an a intrat în construcție și un nou tip de navă: cargoul frigorific de 1 500/2 000 tone, primul dintr-o serie de douăsprezece.

Peste un an, în 1968, acest șantier va împlini 110 ani de existență.

NAVELE CINCINALULUI

Galați, 1967. Sîntem la cel mai mare

șantier naval românesc. Ce-i nou? La cheiul de armare se fac ultimele amenajări interioare mineralierului «Petroșani» (12 500 tone). Nu-i însă singurul vas de această capacitate aflat în construcție: are și un frate, «Anina», tot de 12 500 tone. Și acesta a fost lansat de curând la apă pentru armare. Vine la rând și al treilea mineralier: «Cugir». Piese componente ale acestuia sînt în momentul de față asamblate. Tot la Galați se va naște și al patrulea mineralier, «Vulcan», și un al cincilea. Tot în cincinal...

Care-i numărul navelor construite la Galați în ultimele două decenii? 433! În acest număr — după cum ne informează directorul tehnic al șantierului, ing. Ștefan Drugescu — sînt cuprinse remorchere maritime, pescadoare, șlepuri etc., dar și piesele de rezistență ale șantierului: 44 motonave de 2 000 tone și 30 cargouri moderne de

4 500 tone. Ce se construiește în momentul de față în afară de mineraliere de 12 500 tone? Șantierul fabrică un nou tip de cargou, de 3 800 tone, destinat transportului de cherestea. Construiește în continuare și cargouri de 4 500 tone, îmbunătățite, desigur, față de tipurile deja lansate (lungimea mai mare cu 2,20 m, iar lățimea cu 1 m; viteza crește cu un nod). Unele pentru înzestrarea flotei noastre comerciale, altele pentru export. Numărul întreprinderilor din țară cu care cooperează: 219!

DUPĂ «MOARTEA» NITULUI

Cum a ajuns Șantierul naval Galați la posibilitățile de azi? Care i-a fost evoluția?

— S-au introdus — ne spune directorul tehnic — procedee tehnologice noi. Metoda nituirii a sucombat de

mult, încă din 1952; i-a luat locul sudura automată. În acest fel s-a renunțat la sistemul anacronic al «clădirii» vapoarelor tablă cu tablă și s-a trecut la construirea navelor din secții și bloc secții, încheiate prin sudură, separat. Pe de altă parte constructorii de vapoare s-au specializat tie la locul de muncă, fie în școli. În afară de aceasta, au fost repartizați șantierului naval ingineri de specialitate pregătiți în Facultatea de construcții navale de pe lângă Institutul politehnic Galați. Așa se face că în momentul de față la fiecare zece muncitori se află un inginer sau un tehnician.

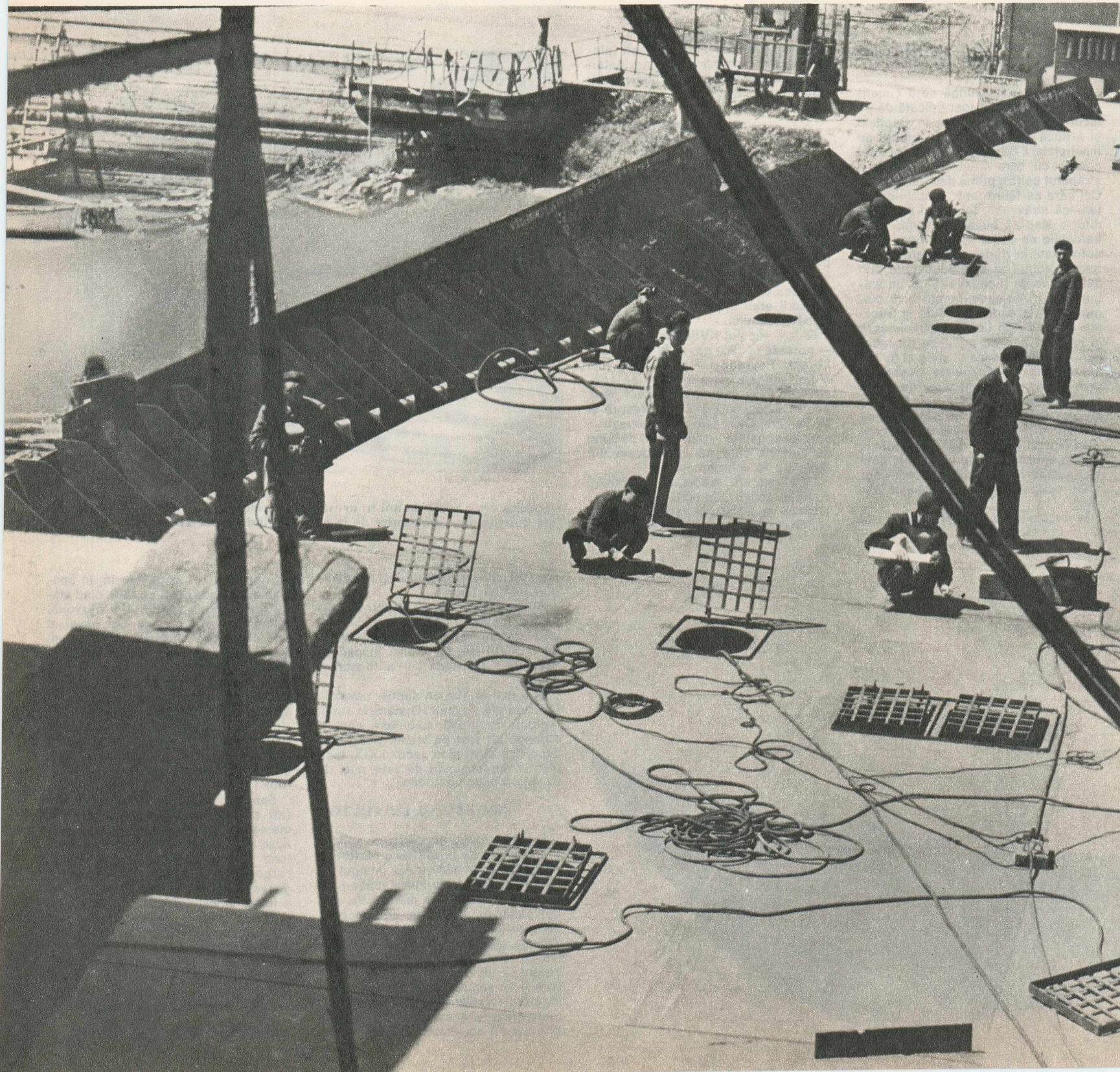
Se reinnoiește și utilajul. Iată un exemplu în legătură cu mijloacele avansate pe care le avem azi în domeniul construcțiilor de nave — continuă directorul tehnic. Mă refer la așa-numita debitare automată prin comandă electronică după clișeu. Despre ce este

vorba? Pînă nu demult «croirea» din tablă a părților componente ale viitoarei nave se făcea după șabloane, la mărime naturală — operație greoaie, costisitoare și care ocupa un spațiu uriaș. Nu se mai face așa. O mașină automată «croiește» singură tabla folosind un mic clișeu pe care sînt înregistrate la scara 1/100 contururile piesei respective.

Dar lucrurile nu se opresc aici. Șantierul e în plină sistematizare și dezvoltare. Pe măsură ce lucrările de investiții vor înainta, va crește și capacitatea de producție. În acest fel în 1972 ritmul anual de construcție a navelor la Șantierul naval Galați va fi de 10 cargouri de cîte 4 500 tone și 4 nave de cîte 10 000-12 000 tone.

«NOI AM PORNIT DE LA ZERO»...

...spun constructorii navali de la Olte-

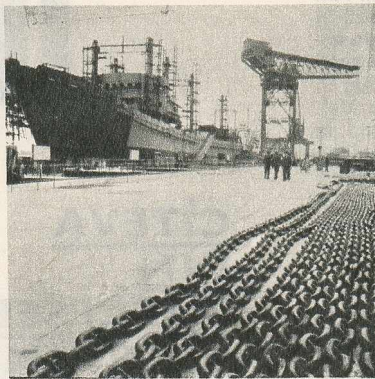
nița. Așa este! În fond ce a fost aici în urmă cu două decenii? Nimic sau aproape nimic: un atelier rudimentar al unei întreprinderi particulare, în care se confecționau lotci și mici ambarcații pescărești. Primii muncitori? Cîțiva tîmplari, pescari din partea locului, foști șoferi, agricultori, fierari, electricieni. Singurii mai calificați erau tîmplarii — marangozii — care se pricepeau să înjghebe mici vase din lemn. Cu aceștia s-a trecut la lucru după naționalizare. Oamenii s-au calificat, au atras pe șantier tineretul dornic să îmbrățișeze profesiunea de constructor de vapoare și au pus bazele unui mare șantier naval. Unii dintre cei vechi sînt și azi aici. Un fost șofer, Ion Brezoia, este acum șef de brigadă în sectorul mecanic; Gh. Bădărlău, fost ceferist, este din 1948 lansator șef de nave (la început lansa la apă șalupe, azi conduce lansarea moto-

navelor); Vasile Oblu, intrat ca desenator la 18 ani, conduce acum, cînd are 35 de ani, un sector principal.

Care-i bilanțul unei activități de două decenii? Acest lucru ni-l spune inginerul șef Gh. Sbirnea — la rîndul lui unul dintre primii specialiști veniți aici.

— Am construit pînă la ora asta — ne împărtășește interlocutorul nostru — aproape 500 nave, mari și mici, de cea mai variată gamă: motonave de 2 000 tone, vase fluviale de pasageri («Carpați» și «Oltenița»), remorchere, spărgătoare de gheață (aici s-a născut «Voinicul», care la începutul acestui an a dat prima lui bătălie cu sloiurile Dunării; un frate al acestuia, «Viteazul», va fi lansat anul acesta), pescazoare, drage fluviale și maritime, șlepurii, vase pentru lacurile de acumulare, pentru călătoriile de agrement și multe altele. Pentru viitor? Noile amenajări ce se fac acum și la acest șantier dau

Sute de metri de lanț pentru ancorele viitoarelor cargouri.

meteorologice (au pilot automat, sistem automat de semnalizare etc.). Flota noastră e mulțumită de rezultatele pe care le dau. Țin chiar să adaug că condițiile de viață și de activitate la bordul acestor vapoare sînt superioare multor nave construite pe șantiere străine. De aceea sînt solicitate și la export.

În raport cu continua dezvoltare a tehnicii mondiale, noi am solicitat toți unii îmbunătățiri în construcția și amenajarea navelor — ne spune mai departe ing. Ocănoaia. În primul rînd e vorba de mărirea puterii motorului de propulsie în vederea sporirii vitezei. Cu alte cuvinte, reducerea timpului de marș. În momentul de față navele construite la noi au o viteză mai redusă decît altele.

În al doilea rînd, am solicitat constructorilor înlocuirea vechilor sisteme de încărcare a navelor cu mijloace

La Șantierul naval Oltenița, azi.

▶ Galați: se naște un nou vapor.

posibilitatea să se construiască pentru prima dată la Oltenița motonave fluviale cu o capacitate de 5 000 tone. Prototipul se și află în construcție. Cinci asemenea vase vor fi lansate pînă la sfîrșitul cincinalului. Tot pînă la sfîrșitul cincinalului se vor mai construi încă zece nave pentru flota fluvială de pasageri...

CE-AR MAI TREBUI...

Și acum, acasă la principalul beneficiar al vapoarelor care se construiesc în șantierele noastre navale: Direcția generală a navigației civile din Ministerul Transporturilor. Convorbirea noastră are loc aici cu ing. Nicolae Ocănoaia, director tehnic.

— Din 1960 și pînă azi — ne informează interlocutorul nostru — șantierele navale românești ne-au furnizat 25 nave maritime cu o capacitate totală de 80 000 tone (e vorba de cargouri de 4 500 tone, de 1 600 tone și de 1 100 tone). Toate aceste vase au fost dotate cu instalații și aparatură modernă și sînt apte de a naviga în orice condiții

noi: macarale electrice, rotative. În acest fel se va scurta perioada de staționare a navelor în porturi în timpul operațiunilor de încărcare-descărcare.

Dar ceea ce solicităm în mod deosebit constructorilor este reducerea ciclului de fabricație a vapoarelor. Timpul de construcție să fie corespunzător cu durata de execuție în șantierele similare din străinătate, pentru ca vasele fabricate de noi să fie competitive și din acest punct de vedere pe piața mondială. N-au fost rămîineri în urmă — adaugă ing. Ocănoaia — în ceea ce privește livrarea navelor comandate de noi; în general constructorii și-au respectat termenul de livrare, însă ei s-au înscris, încă de la început, într-un termen lung de fabricație. Pentru beneficiari, darea cît mai devreme în exploatare a unui vas reprezintă un avantaj deosebit. Să-l acordăm! În felul acesta navele fabricate de noi se vor bucura de o prețuire și mai mare în lumea navigației.

LA ÎNCHIDEREA STAGIUNII: ultimul gong!

Comentarii și interviuri realizate de Sanda FAUR

Acest an teatral — căruia, sperăm, nu i se vor trage storurile la prima boare mai caldă a verii și se va continua în atît de generosul decor estival al parcurilor bucureștene — a pășit în lume sub zodia sărbătoreșcului. Am celebrat la Iași, printr-un memorabil Festival al teatrelor Naționale, împlinirea a 150 de ani de teatru cult românesc; am primit vești adînc îmbucurătoare despre vilva stîrnită în străinătate — la Viena și Moscova, la Belgrad și Budapesta, la Berlin și Leningrad, la Praga și Bonn — de turneele Naționalului bucureștean, ale Teatrului de Comedie și ale Teatrului «Bulandra». Școala românească de teatru își reafirma pe plan european, în această stagiune, valorile și personalitatea sa artistică.

Dar, am spune, și știm că nu spunem o noutate, prea mult festivism strică: prins în frigurile călătoriilor de succes prin lume, grijiu la pregătirea aniversărilor, teatrul bucureștean și-a cam uitat, de-a lungul a cîtorva luni bune, publicul: stagiunea a demarat greoi, lent, premierele au apărut cu o întîrziere nepermisă. Cea dintîi premieră a Teatrului de Comedie, «Un Hamlet de provincie», avea loc în 15 februarie, cea a Teatrului «Nottara» cu «O noapte furtunoasă», în decembrie, între premiera lui «Richard al II-lea» și «Hanul de la răscruce» Teatrul Mic lăsa să se scurgă patru luni. Pulsul stagiunii a bătut, în și după deschidere, încet și nerregulat, iar efectul s-a resimțit în primul rînd în organismul lăuntric al teatrelor: mulți actori au stat nefolosiți o grămadă de vreme, venind prin teatru de două ori pe lună, la datele chenzinale, purtînd atunci cu ei sămînța nemulțumirii și a comentariilor nu tocmai dulci și colegiale. Și astfel s-a făcut că din cei 85 de actori ai Teatrului «Nottara» 46 să nu-și fi făcut norma în prima parte a stagiunii; ca 23 din cei 45 actori ai Teatrului «Creangă» și 12 din cei 42 ai Teatrului Mic să fi fost prea puțin utilizați; ca în excelenta trupă a Teatrului de Comedie să fie sub normă 12 actori. E adevărat că noțiunea de normă teatrală e discutabilă, că realmente e foarte greu să înghesuie în niște cifre procesul acesta atît de delicat al creației scenice, al folosirii forțelor artistice ale unui teatru. E adevărat că și conținutul acestei norme e interpretat cu multă elasticitate, diferențindu-se de la o trupă la alta.

Dar dincolo de socotelile contabile, de cifrele adunate ori scăzute în josul fiilor, se află niște realități uneori dureroase. Ele spun următoarele lucruri: a trecut încă o stagiune și nu i-am văzut pe marii noștri actori Aura Buzescu, Calboreanu, Birlic, Giugaru în roluri noi și pe măsura valorii lor artistice. A trecut încă o stagiune în care Nineta Gusti, Olga Tudorache, Natalia Arsene, Eliza Ploeanu, Irina Petrescu, Marga Barbu, Liliana Țicău, Grațiana Albini, Iurie Darie, Colea Răutu ar fi putut crea roluri remarcabile. A trecut încă o stagiune și tinerii actori angajați de teatrele bucureștene — Ioana Manolescu, Ștefan Radof, Camelia Zorlescu, Ileana Stana Ionescu — nu au avut prilejul să se afirme. Am stat de vorbă cu unii dintre aceștia (după cum se vede din interviurile publicate în paginile următoare) și am reflectat împreună, nu fără amărăciune: fiecare vîrstă își are rolurile ei, fiecare stagiune trecută înseamnă o categorie de roluri scoasă de pe rol. Conducătorii teatrelor nu ar trebui să uite nici o clipă acest lucru: pe umerii lor apasă o răspundere grea.

Și în timp ce atîta potențial artistic vegetează, unele teatre repetă cu sîrg, luni și luni, ca să nu spunem chiar ani, aceeași și aceeași piesă. O mai lasă în plata Domnului pe parcurs, o reiau de la capăt, o amină pentru stagiunea viitoare: «Mășterul Manole» e cam în al treilea an de repetiții la «Nottara» și tot la «Nottara» s-a început și s-a lăsat în drum, încă de anul trecut, «Regele gol» și «Așteptîndu-l pe Godot». Aste înseamnă timp pierdut, bani pierduți, forțe irosite. De obicei fenomenul acesta se petrece însă cu cei de-ai casei, cu regizorii teatrului, pentru că directorii de scenă invitați de la alte teatre să monteze cîte o piesă o săvîrșesc într-un timp record. Se pare că în ultima vreme unii directori sînt tot mai tentați să-și încredințeze repertoriul altor regizori decît celor ce aparțin teatrelor: Teatrul «Nottara» are cinci directori de scenă, dar din cele cinci premiere ce au

CÎTEVA DIN SUCESELE STAGIUNII

Nae Pampon (Toma Caragi) și Crăcănel (Dumitru Furdul), făcîndu-și amare confesiuni sentimentale.

avut loc pînă la 20 mai două au fost încredințate unui regizor oaspete, Sorana Coroamă; Valeriu Moiescu nu a montat nimic în această stagiune la Teatrul «Bulandra», care a folosit însă serviciile unui actor din colectiv și a unui regizor din afară pentru punerea în scenă a două din premierele sale. Nu avem nimic împotriva practicii după care regizorii montează piese și în alte teatre decît cele în care sînt angajați, dar acestea nu trebuie să determine nefolosirea celorlalți regizori ai teatrelor. Problema redistribuirii judicioase a regizorilor din Capitală este, neîndoielnic, una din problemele esențiale ce vor trebui rezolvate în stagiunea următoare.

Acest an teatral a avut, desigur, marile sale succese artistice. Și inevitabilele sale căderi. Cîteva din ele le consemnăm alăturat. Nu fără a regreta că multe dintre piesele ce ar fi putut înscrie momentele de vîrf artistic ale stagiunii aleargă încă, cu sufletul la gură, spre potoul premierei. La ora cînd se scriu aceste rînduri, către sfîrșitul lui mai, cînd practic stagiunea e ostenită și-și trăiește ultimele săptămîni de viață în săli încinse, fiecare teatru se grăbește să-și înghesuie cele două-trei premiere cu care rămăsese dator publicului. La «Bulandra», «Luceafărul» a ajuns să vadă lumina rampei pe la 13 mai, dar mai sînt anunțate premierele «Privește înapoi de mine» și «Kean». Teatrul Mic se ambiționează să ne prezinte, în ultimele zile ale lui mai, «Tango» și «Pur și simplu o criză», deși la 1 iunie își închide sala pentru reparații; mai așteptăm numai două premiere la Național — «Martin Borman» și «Seringa», deși se promisese, pentru stagiunea aceasta, și «Romeo și Julieta», și «Idiotul». Spectacolele cu piesele lui Blaga și Goga sînt vechi făgăduințe ale Teatrului «Nottara». Ne oprim aici cu exemplele: lipsa de ritmicitate a actualei stagiuni bucureștene nu mai are nevoie de alte dovezi în plus.

De fapt tot ceea ce am notat în aceste rînduri, fără pretenții de analiză exhaustivă, a fost semnalat și în anii trecuți și în cursul actualei stagiuni de către presă, de către opinia publică. Este cazul ca, o dată pentru totdeauna, să se cerceteze științific cauzele acestor deficiențe din viața noastră teatrală, să li se identifice cauzele, iar cei în drept să vină cu măsurile necesare remedierii lor.

Ei, dar — cum spuneam — nu socotim închis anul teatral bucureștean o dată cu închiderea sălilor. Avem în tață o întreagă stagiune estivală. Avem în parcuri scene care își așteaptă de ani spectacolele de vară. Ce ne vor oferi oare teatrele drept compensație pentru marea și răbdătoarea dragoste pe care spectatorul bucureștean nu încetează să o poarte slujitorilor Thaliei?

«D'ALE CARNAVALULUI»

Marele succes al stagiunii bucureștene a fost hărăzit unei tinere piese octogonare și unui mereu tînăr autor: piesa se numește «D'ale carnavalului», autorul — Caragiale. E aici o demonstrație de vitalitate și longevitate artistică plină de îmbărbătare. Dar nu numai. Replici știute de noi pe de rost din primele clase liceale, personaje de mult familiare, au apărut pe scena Teatrului «Bulandra» într-o surprinzător de inedită versiune scenică. Regizorul Lucian Pincilie le-a comentat dînr-un punct de vedere foarte personal, nesupus formulelor înghețat clasice dar neîngăduindu-și porniri iconoclaste. Mița Baston suspină tragic, din rărunchi, din cauza traducerii în

GEORGE CALBOREANU, artist al poporului
— Considerăm că v-am văzut prea puțin pe scenă în ultimele stagiuni: «Vlaicu Vodă» și «Apus de soare» le jucați la Național de cîteva zeci de ani. Spectatorii ar fi dorit să vă vadă și în alte partituri dramatice, de actualitate.

— Să vă spun ceva. Sînt artiști — pictori sau sculptori — care pictează sau cioplesc în piatră numai pentru plăcerea lor. Eu fac parte dintre acei artiști care învață uneori o poezie sau un rol numai pentru desfătarea sa. Ademenit de frumusețea unui text pe care l-am avut nu demult în mînă, l-am citit o dată, de două ori, de douăzeci de ori. În opera dramatică foarte valoroasă, «Procesul Horia» de Al. Voitin, am găsit puternice rezonanțe de autenticitate și trăire românească. M-am aplecat deci și asupra rolului Horia, cum spuneam mai sus, pentru propria mea delectare artistică. Din păcate.

amor a Bibicului, Crăcănel varsă sincere lacrimi cît pumnul istorisind cele opt trădări pe care le-a iertat, lancu Pampon își apără cu autentic ambițiozitate; întreaga farsă grotescă din seara carnavalului de mahala e scaldată într-o jalnică vulgaritate a simțirii, iar tratarea în grav, luarea în serios a acestor pseudo-suferințe sentimentale dezvăluie corosiv întreg pustiu sufletesc al personajelor. Ricanăm deci, alături de Caragiale, cu voluptate. Gustăm, împreună cu Pintilie, atmosfera excelent prinsă a unei lumi falsificate, printr-un ridicol mimetism social.

«OPINIA PUBLICĂ»

Aurel Baranga nu l-a lăsat prea mult pe Mitică Blajinul fără urmași; el și-a mutat în stagiunea aceasta verva satirică — cu arme, bagaje, și chiar cu unii interpreți cu tot — de pe scena Teatrului «Bulandra» pe cea a Teatrului de Comedie. De aici a reluat, în numele «Opinii publice», titlul înțesit al șarjei sale sociale la o intensitate sporită cu două tonuri față de piesa anterioară dar cu o inventivitate comică păstrată aproximativ la același nivel. Baranga seduce spectatorul din stal pentru că observă în numele lui, și dezvăluie în numele lui, și atacă violent, tot în numele lui, racle sociale supărătoare: fățarnicia, impostura, demagogia. De astă dată în

mediul — întotdeauna atractiv pentru laici — al gazetarilor. Nici o ezitare în a spune lucrurilor pe nume, nici o linie subțiată în desenul negru al personajelor satirizate, nici un efect comic scăpat.

Cînd într-o comedie a lui Baranga se mai întâmplă să joace Radu Beligan și Marcela Rusu poți prevedea liniștit piesei o viață îndelungată. Și o substanțială rețetă de casă. Foarte bine!

«ACEST ANIMAL CIUDAT»

Chiar dacă n-ar fi jucat în aceeași stagiune — ca George Constantin — și Pirandello, și Camil Petrescu, și Horia Lovinescu, și chiar dacă n-ar fi așteptat atîta vreme — ca Gilda Marinescu — pînă să dezvăluie și publicului bucură-tean marile ei resurse de sensibilitate artistică, și unul și altul tot ar fi socotit «Acest animal ciudat» un binecuvîntat moment al carierei lor artistice. O întîlnire cu Cehov este, pentru orice actor și regizor, tulburătoare și adînc angajantă. O întîlnire de șapte ori repetată cu șapte lucrări cehoviene — fie ele și trecute prin dramatizarea pe alocuri puțin prea sentimentală și cochetă a francezului Gabriel Arout — constituie pentru artiști o încercare scenică ce începe greu în cele două-trei ore ale unui spectacol. Și totuși iată că începe. Fără a încerca un virtuos recital de transformism, regizoarea Sanda Manu a condus pe cei doi interpreți principali (și pe excelentul lor secundant, Mihai Heroveanu) la creionarea unor personaje extrem de diversificate, pedalînd pe lirismul amar sau ironia acidă, pe umorul buf sau meditația lucidă. Spectacolul e învîluit de la prima la ultima sa pagină într-o poezie delicată, într-un bun-gust artistic desăvîrșit. E de mirare că a făcut succes de casă, de public, de presă?

CAUTAREA UNUI ROL 9 ACTORI ÎN CĂUTAREA

GRIGORE VASILIU-BIRLIC, artist al poporului:

— N-am jucat aproape de loc în ultima stagiune? N-am jucat mai nimic de trei stagiuni încoace. Am făcut, acum cîțiva ani, «Avarul» și de atunci au devenit alții avari cu rolurile hărăzite mie. Ca să nu fiu cu păcat, recunosc totuși că am avut de spus cîte trei vorbulețe în vreo două piese. Mă simțeam ca un camion de șapte tone care duce zilnic în spinare două kilograme. Spune și dumneata, nu-i păcat să uzezi degeaba biata mașină?

AL. GIUGARU, artist al poporului:

— Mă bucură că publicului îi e dor de mine, și mie mi-e dor de el. Dar parcă n-aș zice că n-am jucat în stagiunea aceasta. M-ați văzut în Zbierea din «Răzvan și Vidra»?

— Ne gîndeam la un rol de greutate...

— Păi ce, nu joc pe Trahanache? Cam de mulțitor, e adevărat. Și mai e adevărat că anul acesta l-am jucat mai mult la Viena, Budapesta și Belgrad decît la București. Eu am o vorbă: actorului să-i dai un rol pe stagiune, ba și unul la două stagiuni, dar ăla să bubule. N-am prea avut cu ce în ultima vreme... Și-mi pare rău de un singur lucru: dacă nu se grăbesc regizorii să mă distribuie, ca mine-poimine n-o să mai pot juca roluri de amorezi.

NINETA GUSTI, artistă emerită

— Sînteți prin excelență actriță de comedie. Faceți parte din colectivul Teatrului de Comedie. De cînd nu ați mai jucat un rol de comedie?

— De cînd sînt la Teatrul de Comedie. De șase ani deci. Am jucat în schimb în «Fiziolenii» un rol care i s-ar fi potrivit de minune marii noastre tragediene Aura Buzescu.

— Și cu ce vă ocupați în prezent?

— Dezleg cuvinte încrucișate. Dar s-ar putea ca la anul să joc în «Ubu Roi».

«RICHARD AL II-LEA»

I se poate întâmpla Teatrului Mic să aducă în scenă un spectacol violent controversat: vezi «Amooolul» stagiunii trecute. I se poate întâmpla să rateze un spectacol: vezi «Hanul de la răscruce» al stagiunii în curs. Dar niciodată trupa aceasta nu va dovedi un gust artistic dubios. Niciodată nu va abdica de la elevata ținută intelectuală pe care directorul său a impus-o ca program al teatrului. «Richard al II-lea» aducea, la începutul unui an teatral ce se urnea tare greu și tare nesigur, marea fior poetic al dramel shakespeariene, marea meditație shakespeariană asupra condiției umane, asupra efemerului gloriei și al puterii. Spectacolul lui Radu Penčulescu ataca cutezător dar pe deplin responsabil dificultățile primului text shakespearean jucat la Teatrul Mic, ale unui text încă nejuțat pînă atunci pe vreo scenă românească. Și reușea o biruință artistică. Iar reușita — chiar dacă nu desăvîșită — pornea de la acei ecoi foarte contemporani, foarte știuț nouă, pe care îl aveau, pe scenă și în spectatori, adevărurile rostite de eroii shakespeareieni. Pornea de la jocul modern, simplu, adevărat, al citorva interpreți: Victor Rebengiu (Richard II), Ion Marinescu, Gh. Ionescu-Gion.

Un Shakespeare de zile mari: «Richard II» pe scena Teatrului Mic.

◀ Un «Hamlet de provincie» de Cehov — un spectacol în care o strălucitoare constelație de aște feminine (Silvia Popovici, Sanda Toma, Vasilica Tastaman) se rotește în jurul unei planete puțin prea telurice (Platonov—Amza Pellea).

9 ACTORI ÎN CĂUTAREA UNUI ROL 9 A

NICOLAE GÂRDESCU, artist emerit:

— Mă întrebați de ce nu joc în ultima vreme? Mă întreb și eu. Mă întreabă și pe mine alții. Ne întrebăm cu toții, dar nimeni nu dă răspunsul. Mie nu-mi stă în puțință să vă răspund pentru că nu am cerut niciodată un rol și nici nu am refuzat. N-am cerut ca să nu cear o cădere și nu am refuzat ca să nu refuz un succes.

ANA BARCAN:

— Îmi pare rău, dar despre ultimele mele șapte stagiuni — da, șaptele — nu prea am ce să vă spun. E adevărat însă că am avut proiecte. Grozave: «Femeia mării» a lui Ibsen, «Fire de poet» a lui O'Neill, «Dansul morții» de Strindberg (la care începusem chiar repetițiile).

— V-am văzut totuși în «Ce zile frumoase!» de Becket prezentată la Casa ziaristilor

— Știți cum e actorul: nu poate trăi fără să joace. Drept care mi-am ales o piesă care să poată fi dusă la capăt cu forțe proprii, am lucrat-o cu I. Igroșeanu și am prezentat-o. Fie și o singură dată. Dar am avut satisfacția ca pînă și directorul teatrului la care sînt angajată, Liviu Ciulei, să aprecieze elogios munca mea.

OLGA TUDORACHE:

— Există un răspuns comod: joc suficient. Există un răspuns precaut: nevoia stabilirii unui echilibru de repertoriu și a unui echilibru în distribuirea forțelor actoricești ale unui teatru nu permit întrebuițarea exagerată a unui actor. Sînt mult prea numeroase criteriile care decid alcătuirea unui repertoriu ca să ne îngăduim luxul de a pune piese anume pentru actori anume...

Există și un răspuns incomod: nu știu. Mă nedumerește că nu se cunoaște alfabetul elementar al practicii întrebuițării actorului în teatru. Cum de nu se știe că nu actorul determină repertoriul, piesa, rolul său? Directorii noștri de teatru și de scenă sînt mai în măsură să răspundă și să explice, poate, și cum operează «moda» la actori. Adresați-vă lor.

ȘI UNELE DIN CĂDERI

«O NOAPTE FURTUNOASĂ»

...Dar vai, căderea cea mai spectaculoasă a stagiunii a fost rezervată, ca și succesul cel mai strălucit, tot unei piese caragialești. O piesă care — spre deosebire de «D'ale carnavalului», fluterată violent la premieră — nu a prea noșcut în cariera sa eșecul scenic: «O noapte furtunoasă». I l-a oferit, anul acesta, spectacolul Teatrului «Nottara» (regia George Rafael). Cine l-a văzut pe Giugaru în jupin Titircă nu se poate împăca cu magueia fadă, inexpressivă, cu sonorități găunoase pe care l-a dat-o lui Titircă referit distribuitul actor Dan Nicolae; cine a văzut spectacolul clasic al Naționalului acceptă cu greu vizunea vulgarizantă, de un erotism suburban, a noului spectacol. Tentația, în principiu laudabilă (dar trebuie să-ți cunoști puterile), de a găsi o altă cale de acces spre sensurile piesei decât cea devenită clasică, a stat într-o comedie «sexy» în care Veta

bovarizează cu ochii întorși spre dormitor, Chirlac își etalează fălos bravurile și virilitatea, iar Rică Venturiano ajunge sub ochii noștri, după amețitoarea urmărire prin casă, cu pantalonii sfișiați și pulpele dezgolite, ca după un strept-tease forțat...

«HANUL DE LA RĂSCRUCE»

Dacă n-am ști că bunele intenții obișnuiesc să paveze anume spații biblice am spune că ele au podit «Hanul de la răscruce» de Horia Lovinescu când acesta s-a instalat pe scena Teatrului Mic. Spectacolul regizorului Ion Cojar a știut să demonstreze, cu cea mai bună credință, viabilitatea artistică a unei piese ce împlinea un deceniu de existență, actualitatea dezbaterii intelectuale pe care ea o propunea. Cum se mai întâmplă însă, demonstrația nu i-a reușit. Spectacolul intenționa ca «ceea ce se numește mesaj filozofic să se înalțe pe o construcție din domeniul realului, tratată într-o tonalitate nici teatral umflată, nici subdimensionată», declara regizorul în perioada repetițiilor. Dar ocolind limba uscată, abstractizată, al teatrului de idei, spectacolul a alunecat într-o mărunță fabulație scenică lipsită de forta generaliza-

toare a simbolului. Rezultatul: o reprezentare teatrală greoaie, ostentivă, la care publicul absentează.

«TURCARET»

«Turcaret» a însemnat pentru Teatrul «Delavrancea» o ambiție, o nobilă ambiție, și poate tocmai de aceea nu i se poate lerta tonusului artistic scăzut, mediocritatea, accentele de haz pedestru cu care e presărat. Să faci o premieră pe țară cu piesa lui Lesage (vizînd prin aceasta instruirea publicului din regiunea București, căruia i se adresează în primul rînd teatrul), iată o intenție care obligă și care nu se poate numi umi cu o citire scenică banală, lipsită de o idee regizorală (regia Ion Simionescu). E foarte bine cînd un teatru își alege piesele pentru a servi anume actori din colectiv, dar atunci ei trebuie să fie realmente serviți. Or, Angela Macri, o actriță interesantă de altfel, nu a dat baroanei acel amestec de lefină candoare sentimentală și de șiretenie meschină, cea vervă franuzească de salon, și iată că baroana a trădat-o la rîndul ei demonstrînd nepotrivirea lor de vîrstă, stil, de atmosferă. Pe de altă parte, Dimitrie Dunea a pus în Turcaret nu numai ștutla sa succulență comică, ci mai toate gagurile și cîrligele văzute, auzite, culese ori inventate vreodată. Cu ce, adică, să faci educație culturală mai multor regiuni deodată.

t v

fluxul vorbelor(II)

Reducînd timpul alocat emisiunilor supradimensionate, televiziunea ar putea să facă loc periodic unor rubrici a căror absență din program devine tot mai supărătoare. E vorba, în primul rînd, de acele emisiuni care, la un loc, ar trebui să constituie contribuția ei la informarea și îndrumarea culturală. Despre «Cronica discului» care ne ține metodic și competent la curent cu tot ce e nou în domeniul imprimărilor muzicale se pot spune numai lucruri bune. Dar însăși existența ei scoate în evidență, prin contrast, sărăcia sau chiar vidul din alte sectoare înrudite. Se vînd mult mai multe cărți decît discuri. Cum ne ajută televiziunea să ne orientăm în sumedenia titlurilor care apar săptămînal? Nimic n-a înlocuit de atita vreme dispăruta «Vitrină literară». Televiziunea ar fi tribuna ideală pentru confruntarea opiniilor diverșilor scriitori și critici, pentru dezbateri de idei. Aici, în fața unui număr imens de cititori și de cititori potențiali, oamenii de literă ar putea să-și dezvolte cu maximum de eficacitate argumentele și contraargumentele. Rezultatele ar fi binefăcătoare din două puncte de vedere: iar ajuta pe telespectatori să înțeleagă mai bine problemele care frămîntă cu adevărat lumea noastră literară și ar conferi totodată anumitor dezbateri un caracter mai academic (în sensul urbanității). Așa ca în emisiunea din 11 mai, anunțată în programul săptămînal drept o oră de «Viață literară», transformată în programul zilei în jumătate de oră de «Magazin literar» și exilată în practică spre miezul nopții? Nu chiar așa. Prezentate ca o suită de monologuri preînregistrate, unele dintre opiniile despre experimentul literar au dat impresia unei ajustări în studio în vederea apropiării lor de opinia realizatorului nevăzut și anonim al emisiunii. Asta ne-a amintit că emisiunea intitulată «La Bolta rece» ne-a oferit, cu cîtiva vreme în urmă, numai o parte dintr-o componentă promisă, ceea ce denotă fie nehotărîre, fie exclusivism din partea organizatorilor. Ce am dori? Despre unul și același volum de versuri sau roman cîtim în diversele publicații aprecieri care variază între admirabil și execrabil. Puși față-n față, cei care le-au emis ar fi obligați să-și argumenteze solid tezele. Iar telespectatorii ar putea să tragă unele concluzii proprii.

E numai una dintre formele care ar conveni cu deosebire televiziunii. Dar inițierea literară ar putea îmbrăca nenumărate alte aspecte cu condiția, bineînțeles, să existe o preocupare serioasă în această direcție și să fie solicitați, pentru organizarea emisiunilor, oameni pe cît de competenți pe atît de puțin înfeudați uneia sau alteia dintre «bisericuțe».

Dacă realizarea unei pătrunderi multilaterale și profunde în lumea cărților implică o muncă pregătitoare de mai lungă durată, ar fi bine să se înceapă măcar cu o nepretențioasă emisiune de «recomandări» ilustrate cu texte citite sau dramatizate. În momentul de față numai școlarii au parte de asemenea emisiuni. Îndeobște bine făcute. S-ar putea formula unele rezerve în ce privește oportunitatea recomandării întregului ciclu al Medelenilor tinerilor telespectatori (de fapt numai primul volum li se adresează), dar, în linii mari, ceea ce se înfăptuiește la emisiunile de la ora 18 ar trebui să constituie un model pentru cei ce confecționează emisiunile destinate adulților.

Informarea în materie de cinematografie s'chiospătă îngrozitor. În primul rînd, ba este, ba dispare. Ideea de a aduce critici de specialitate pentru a prezenta filmele săptămîinii a fost în sine excelentă, cu atît mai mult cu cît cei invitați în primele două săptămîni au dovedit și competență, și gust artistic: a pune în evidență meritele unui film de înaltă ținută ca «Sărmanii flăcăi», a demistifica pretențiile unei melodrame desuete ca «Robii» constituie o utilă operă de clarificare în condițiile în care unele ziare prezintă răsturnat raportul valoric dintre ele. De ce însă la sfîrșitul săptămîinii în care aceste filme apar pe ecrane și nu la începutul ei, așa cum ar fi firesc pentru televiziune și așa cum se făcea de altfel înainte? Și mai ales de ce emisiunea «Ecran-magazin» a dispărut apoi, săptămîni în șir, pentru a fi «reluată» într-un mod care ne-a făcut să regretăm duminicile cînd am fost lipsiți de ea? Un cronicar ne-a citit titlurile și autorii celor șase scurt-metrage care ieșeau în acea zi din programul cinematografului «Tim-puri noi». Nici măcar despre filmele pe care ni le prezintă televiziunea nu sîntem informați în mod corespunzător. În programul tipic săptămînal întîlnim adesea mențiunea «film artistic» ca unic determinant al spectacolului cinematografic promis. Vom ști vreodată despre «Moștenitoarea», pe care iremediabile defecte tehnice nu ne-au permis s-o mai vedem, altceva decît că era o «producție a studiourilor franceze»?

I ÎN CĂUTAREA UNUI ROL

ELENA SEREDA

— Sînteți, dacă nu mă înșel, de peste zece ani actriță a Teatrului Național. Cîte roluri mai însemnate vi s-au oferit în acest răstimp?

— Cu excepția a două-trei în care am fost distribuită, nu mi s-au oferit, ci le-am cerut. Au fost cu totul vreo cinci. Le-am cerut în dublură. Știți ce înseamnă să te încumeți la dublura unui rol principal? Curaj, din nou curaj, și o muncă ucișigătoare de unul singur. Asta nu înseamnă că am vreo prejudecată pentru rolurile mici: le lucrez cu aceeași pasiune...

(În ultimele șase-șapte stagiuni Elena Sereda a avut de interpretat pe scena Naționalului doar două roluri. Am putut-o însă aprecia în rolul Hecubei din «Troienele» lui Euripide, prezentată de Naționalul craiovean).

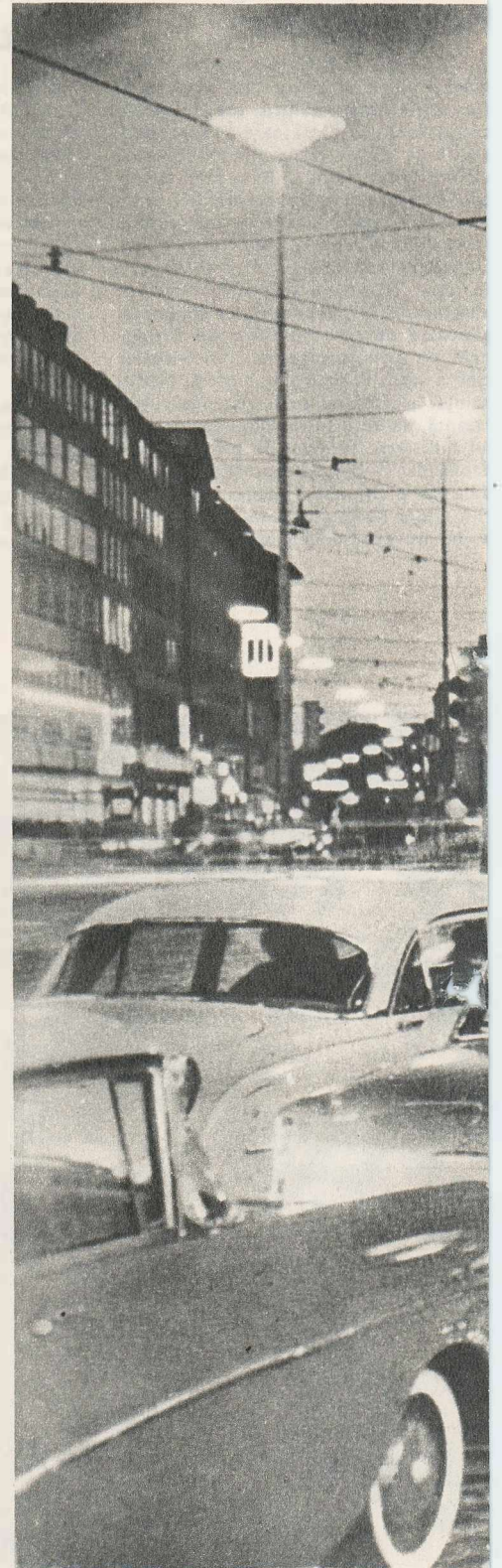
NATALIA ARSENE

— O stagiună? Din nefericire s-au scurs mai multe stagiuni sterile. Și nici măcar nu-s actriță de comedie să privesc cu umor problema. Sînt actriță de dramă. Și e o adevărată tragedie cînd în loc să joci roluri de dramă (o, zei, cît de multe și de frumoase sînt) trăiești drama Teatrului «Ion Creangă». Am visat (și mi s-a promis) «Electra», am dorit mult «Andromaca». De altfel, conducerea Teatrului «Ion Creangă» a făcut multe promisiuni atît actorilor cît și spectatorilor. Mai sperăm că și le va ține...

Fotografiile de S. STEINER

Felicia ANTIP

Neue Rathaus, una din frumoasele construcții neogotice ale Munchenului. Pe turnul înalt de 80 de metri se află blazonul orașului. În fiecare zi la ora 11 pietonii se opresc să privească evoluția figurinelor multicolore din turn. Acompanied de cîntecul clopotelor, în partea superioară are loc o reprezentație miniaturală a unui turnir medieval, iar puțin mai jos figurinele reprezintă breasla dogarilor dansează.

P
M

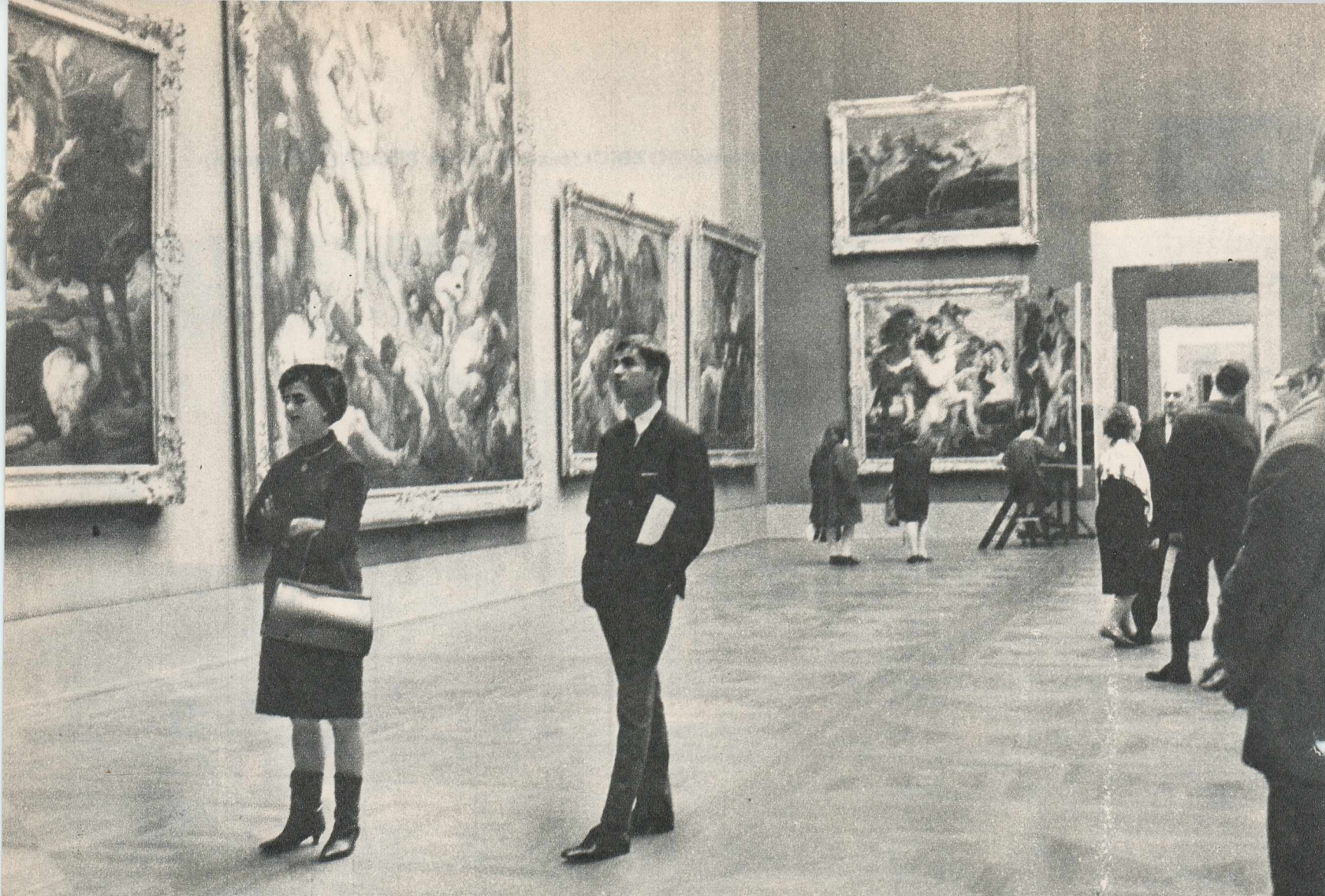

Münchenul seara

RIPLU MÜNCHENEZ

Toamna la München — ni se spune cind sosim în oraș — e un anotimp fermecător. Regretăm deci toamna, în aceste ore de primăvară târzie. Plouă. Isarul e melancolic, manechinele parcă tremură de frig în vitrine, străzile albite de ploaie sînt pline de umbrele multicolore. Parcul englez, îmbrăcat în rochie verde, strălucitoare, e mut fără îndrăgostiți și pensionari, iar oamenii așteaptă foenul cald ca să limpezească cerul de plumb. Și totuși Münchenul zîmbește și se amuză. În aceste zile cititorii ziarului de seară «Abendzeitung» sînt în fierbere: au fost solicitați să deacearnă cel mai original ordin din cîte s-au atribuit vreodată între zidurile orașului: ordinul prostiei. Și cu cea mai mare seriozitate! Orașul face o

baie de umor și maestrul de ceremonii e Hannes König, directorul bizarului «Valentin-Museum», muzeul satirei müncheneze, adăpostit într-una dintre cele mai vechi porți ale cetății, Isartor, construită în anul 1314. În zilele cînd soseam în bătrînul oraș bavarez disputa își trăia clipele finale și alesul cititorilor lui «Abendzeitung» era cunoscut: Helmut Winter din Pasing, 48 de ani, de profesie grafician. Alegerea nu era lipsită de semnificații, căci ce poate fi mai caraghios decît să tragi în reactoarele militare americane și germane cu un tun medieval încărcat cu găluști fierbinți. Și totuși acțiunea bravului tirailor a avut un asemenea răsunset încît aviația a fost nevoită să capituleze și reactoarele, care lasă în urma lor trena asurzitoare a banguului.

Timp de 400 de ani au fost adunate cele 14 000 de tablouri ale celebrei Alte Pinakothek, unul dintre cele mai importante muzee ale Europei.

să zoaare la mare înălțime deasupra Pa-singului. «În aer trebuie să fie liniște!»

II

Ca să ai cea mai cuprinzătoare pano-ramă a capitalei bavareze e un lucru foarte simplu: plătești o marcă și ascensorul te urcă într-unul din turnurile do-mului Frauenkirche, la o sută de metri deasupra orașului. O mare de acoperișuri colorate tâlăzuie pînă departe. Din per-spectiva aceasta aeriană străzile par foarte înguste, automobilele niște jucării care se agită neliniștite și pe care, privind mai cu atenție, le descoperi cu surprindere parcate chiar și pe acoperișurile clădirilor din jur. Automobilele care invadează tro-tuarele, spațiile verzi, ocupă blocuri și platformele construcțiilor sînt fantomele care bîntuie pînă și în somn ediliilor. De altfel se spune că Karls-Platz-ul din Mün-chen este piața cu circulația cea mai intensă din Europa: sînt zile cînd într-o oră o străbat pînă la 40 000 de vehicule. O cameră de televiziune supraveghează acest infern citadin, iar glumeții își spun că pietonul imprudent care se avîntă peste sensul interzis are doar o singură alternativă: să-și aleagă tipul de cauciuc de care vrea să fie călcat.

Din turn, spre sud-vest, se poate vedea cîmpul de curse Theresienwiese, care și-a cîștigat faima nu atît ca hipodrom cît datorită popularelor sărbători Oktoberfest care au loc în fiecare an la sfîrșitul lui septembrie și începutul lui octombrie. Instituită în 1810, Oktoberfest este o sărbătoare folclorică care durează 15 zile fără întrerupere, o adevărată olimpiadă a halbelor.

Münchenul își datorează faima, fără îndoială, și berii, și celebrelor sale berării. Unele au căpătăt o celebritate sinistrală, cu Bürgerbräu-Keller, unde s-a pus la cale puciuul nazist din 1923; altele dețin nu-merose superlative: Mathäser Bierstadt este berăria cea mai mare din lume, iar Hofbräuhaus, una dintre cele mai vechi, datează din 1589 și se poate con-suma aici o bere renumită în tot orașul.

Spre nord-est privirile îți sînt atrase de faimosul Parc englez, plămîntul verde al orașului, creat la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, locul de odihnă preferat al münchenezilor. Lung de 6 km și lat de 2 km, parcul este brăzdat de mai multe brațe ale râului Isar și are un mic lac artificial pe care în timpul verii se face canotaj iar iarna patinaj. Lîngă par-cul cartierul Schwabing, cu cafenele, sînt artiștii, pictorii care își etalează pe stradă operele, nelipsiții băieți cu plete și turiștii care în aceste zile de început de sezon invadează pur și simplu cartierul. Dar toate aceste străzi, nu lipsite de farmec, trebuie să le vezi bătîndu-le cu piciorul. Nu-ți rămîne decît să cobori, nu înainte de a-ți arunca privirile spre ceasurile din turnul lui Alten Peter, su-prapuse, două pe fiecare latură. De ce or fi atîtea orologii?, te întrebî puțin nedumerit. Dar nu ai fost primul care ai pus această întrebare. Și răspunsul e vechi, a intrat în colecția de butade ale orașului și se datorează popularului co-mic Karl Valentin: «Simplu, ca să poată privi mai mulți deodată cît e ceasul...», iar orologiile de jos sînt pentru cei măr-unți de statură».

Münchenul este un oraș cu un tempe-rament mai meridional, cu o bună dis-poziție care apare în orice moment, în orice loc, în marile magazine universale, unde chiar în orele de aglomerație vin-zătoarele își pierd minute în șir vremea cu vreun cumpărător și-l răsplătesc cu un zîmbet chiar dacă n-a luat nimic.

III

Alte Pinakothek, cu cele 14 000 de tablouri ale sale, se numără printre mu-zeele importante din Europa. Clădirea în care sînt adăpostite colecțiile, distrusă în mare parte în 1944 și restaurată în 1955-1957, a fost construită în prima parte a secolului trecut. Au trebuit mai bine de 400 de ani ca să se infiripe acest tezaur al picturii, să se cheltuiască de-a lungul timpului sume considerabile ca să fie achiziționate pînze mult rîvnite sau

să se salveze de foc și războaie capo-dopere inestimabile. Și totuși în timpul războiului de 30 de ani suedezi iau drept pradă de război un număr de lucrări, în 1706 i se fac cadou cîteva pînze generalului englez Malborough, în 1729 un altar al lui Dürer e înghițit de flăcări, în 1800, cînd Bavaria este ocupată de trupele franceze, Napoleon trimite numeroase pînze la Paris, iar în 1852, din ignoranță, se pun în vînzare, soco-tîndu-le a fi mediocre, cîteva tablouri importante.

Primele tablouri care există astăzi la Alte Pinakothek au fost comandate de ducele Wilhelm al IV-lea între anii 1528 și 1540 celor mai renumiți artiști bavarezi ai timpului. Dürer murfse, dar își desfășu-rau activitatea prodigioasă maestrul școlii dunărene: Albrecht Altdorfer, Hans Burgkmair, Jörg Breu. Biografiai relatează că Altdorfer s-a simțit atît de onorat de această comandă și lucra cu atîta zel la «Bătălia lui Alexandru» încît și-a re-fuzat concetățenii care îl aleseseră în acel an (1529) burgmaistru la Ratisbonne. Tabloul, de dimensiuni impresionante (158,4 x 120,3), poate fi văzut și astăzi într-una din sălile pinacotecii, cu cerul de-un albastru tragic sub care ostii cu sute de personaje se înfruntă într-o aprigă încelestare. Ducelui Maximilian îi dato-rează pinacoteca achiziția cîtorva opere capitale, printre care «Patru apostoli» de Dürer. Artistul, care pictează cele două tablouri în 1526, le oferă în același an Consiliului municipal al Nürnbergului, dar zeloșii agenți-ai viitorului prinț elec-tor, prevalîndu-se de o dorință formală a acestuia, le smulg cetățenilor orașului prin metode nu prea oneste. Anul 1698 rămîne o dată memorabilă în lunga isto-rie a pinacotecii. Max Emanuel, care era și stathouder al Țărilor de Jos, face cea din cele mai senzaționale achiziții ale epocii cumpărînd 105 pînze pentru enorma sumă de 90 000 florini de Brabant, în contul căreia se vor plăti anuități pînă în 1774, deci 86 de ani! În 1760 inven-tarul colecției adunate în castelul de la Schleissheim menționează aproape 1 000

de tablouri, printre care 20 Rubens (astăzi pinacoteca posedă nu mai puțin de 70 de tablouri de Rubens, în fața cărora pictori sau studenți își instalează sevale-tele pentru a face studii sau copii după «Umbrarul», «Silenu beat» sau «Lupta cu amazoanele»), 20 Van Dyck, 36 Bru-eghel cel Bătrîn, 16 Teniers, 4 Claude Lorrain, 3 Murillo, 3 Tizian, printre care renumitul portret al lui Carol Quintul pictat la Augsburg în 1548. După anul 1800, dacă nu se fac achiziții atît de masive, operele cumpărate au valori in-estimabile, cum sînt «Autoportretul» lui Dürer din 1500 în care artistul este în-tăișat într-o tunică cu blană, spiritualizat, cu plete lungi, tabloul în fața căruia grupurile de vizitatori nu conțesc să se oprească. În anul 1827 renumita co-lecție a fraților Boisserée este scoasă la vînzare. În fața importanței sume care se cere, orașele Berlin și Stuttgart renunță, și regele Ludovic I plătește din caseta sa personală 240 000 de florini. Cu acest prilej pinacoteca müncheneză a intrat în posesia «Adorației magilor» de Roger van der Weyden, tablou impresionant prin coloritul și minuțiozitatea detaliilor, a unui tablou de Hans Memling, «Călătoria magilor», a celebrului «Peisaj cu lupta Sf. Gheorghe împotriva balaurului» de Altdorfer. Secolul XX e mai sărac în achiziții importante. Pe piața euro-peană apare puternica concurență a mu-zeelor americane, care oferă sume fabu-loase pentru tablouri. Totuși, se cumpără opera de tinerețe a lui Tintoretto, «Venus și Marte surprinși de Vulcan», «Concert de gală la Veneția» de Francesco Guardi (un splendid tablou în care culorile vi-brează și personajele, construite din tușe sigure, au o grație incântătoare), «Despuie-rea lui Crist» de El Greco și renumitul tablou al lui Pieter Brueghel cel Bătrîn: «Țara unde curge lapte și miere».

...E o călătorie aproape inutilă dacă trecînd prin München n-ai văzut muzeele care fac faima capitalei bavareze: Alte Pinakothek, Städtische Galerie, Neue Staatsgalerie, Neue Pinakothek sau Bayeri-sches National Museum...

mijloc de diagnostic

PALMA

Ghicitul în palmă a inspirat numeroși pictori celebri. În fotografie: «La buena ventura» de Caravaggio.

— CERCETĂRI RECENTE ÎN ȚARĂ ȘI PESTE HOTARE —

Priviți-vă palma! Cu atenție și curiozitate de istoric. Știați că dermatogلیفele — desenele liniilor din palmă — au fost cunoscute și de cei dinții oameni și că «imprimarea» acestor desene în lut reprezintă una din primele lor manifestări artistice? Într-adevăr, ornamentații datorate apăsării degetelor îmbibate cu materii colorate s-au găsit pe pereții grotelor preistorice. În neolitic, apariția olăritului face ca aceste urme să devină tot mai frecvente: la British Museum din Londra există table babilonice care conservă urme de degete datînd de mai bine de 3 000 de ani. În epoca civilizațiilor greco-romane oalele poartă aproape toate urmele degetelor de la mîna stîngă (cu dreapta se lucra!).

O altă materializare și-au găsit urmele digitale în Extremul Orient, și anume sub formă de semnătură grafică — un document din anul 700 î.e.n. atestînd folosirea lor în acest scop în China. Cele mai multe se află pe acte de divorț: bărbatul era obligat să predea soției un act în care se menționa pentru care din cele șapte motive de divorț admise — nesupunere, sterilitate, perversiune, gelozie, lepră, prefăcătorie, furt — introducea procesul, iar el «semna» actul cu degetele.

În alte câteva state asiatice apăsarea cu degetul mare pe un sigiliu de ceară era utilizată pentru a afirma autoritatea unui contract. Semnificația acestui obicei? Poate, la origine, era vorba de un rol mistic, de un legămînt față de divinitate.

În țara noastră semnături prin apăsare de deget încep să apară pe zapisele vechi de prin a doua jumătate a secolului al XVI-lea și se pare că la noi obiceiul este de împrumut bizantin.

Pe scară largă, liniile palmei au fost însă cu adevărat «folosite», sau mai exact exploatate, doar de către chiromancie. Abia în zilele noastre palma a devenit un obiect de cercetare științifică. Nu ne referim aici la aplicațiile în criminalistică, cunoscute de toată lumea, ci la medicină. Iată ce ne spune în această privință dr. Marta Ciovrnache, cercetătoare științifică principală la In-

stitutul de endocrinologie al Academiei laboratorului de genetică:

— Studiile în genetică au arătat că desenele digitale și liniile palmare principale sînt imuabile și inalterabile, deși ele apar timpuriu, încă în viața embrionară (înainte de a opta săptămîna). Iată de ce dactiloscopia își află largi aplicații în cercetările medico-antropologice, în stabilirea paternității...

— În stabilirea paternității?

— Da, pentru că aceste linii sînt puternic influențate de ereditate; ele rămîn de necontestat chiar atunci cînd le contrazice asemănarea fizică între persoanele în cauză.

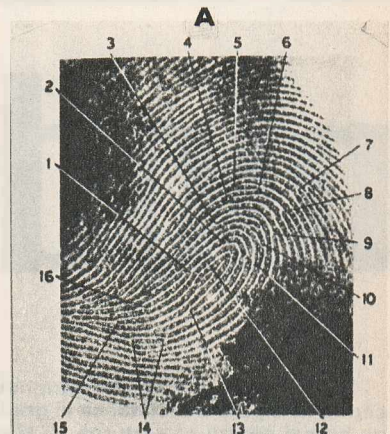
— Ne-ați spus că tipul desenelor liniilor palmare nu se pot schimba. O viață de om nu le influențează oare? Rămînem tot cu acele linii cu care ne naștem?

— Pe unele le căpătăm în timpul vieții. Anumite profesii fac să apară pe degete așa-numitele linii albe, secundare.

— Palma a devenit, așadar, un obiect de studiu al medicinei. Ne puteți da mai multe amănunte?

— În ultimii ani dactiloscopia și-a lărgit aplicațiile în medicină. Încă din 1939 Cummins a observat că bolnavii cu o formă de debilitate mentală (sindrom Down) au anumite stigmatе dermatogلیfice. Începînd din 1959 s-a constatat că în cazul multor maladii cauzate de aberații cromozomiale (sindrom Turner, sindromul «îpățul de piscă», trisomia 13 etc.) se întîlnesc constant anumite particularități ale amprentelor. Astăzi se știe că palma unor oameni care suferă de boli ereditare sau dobîndite (epilepsie, debilitate mentală etc.) prezintă particularități distincte. Chiar și anumite maladii endocrine determină unele caracteristici ale amprentelor! S-au efectuat și la noi cercetări în acest sens în laboratorul de genetică. Precum vedeți, palma ne pune la îndemînă un mijloc ușor și rapid pentru diagnosticarea unor afecțiuni ereditare sau dobîndite. Și acest domeniu al științei se află doar la începuturile sale...

Aneta DUMITRIU

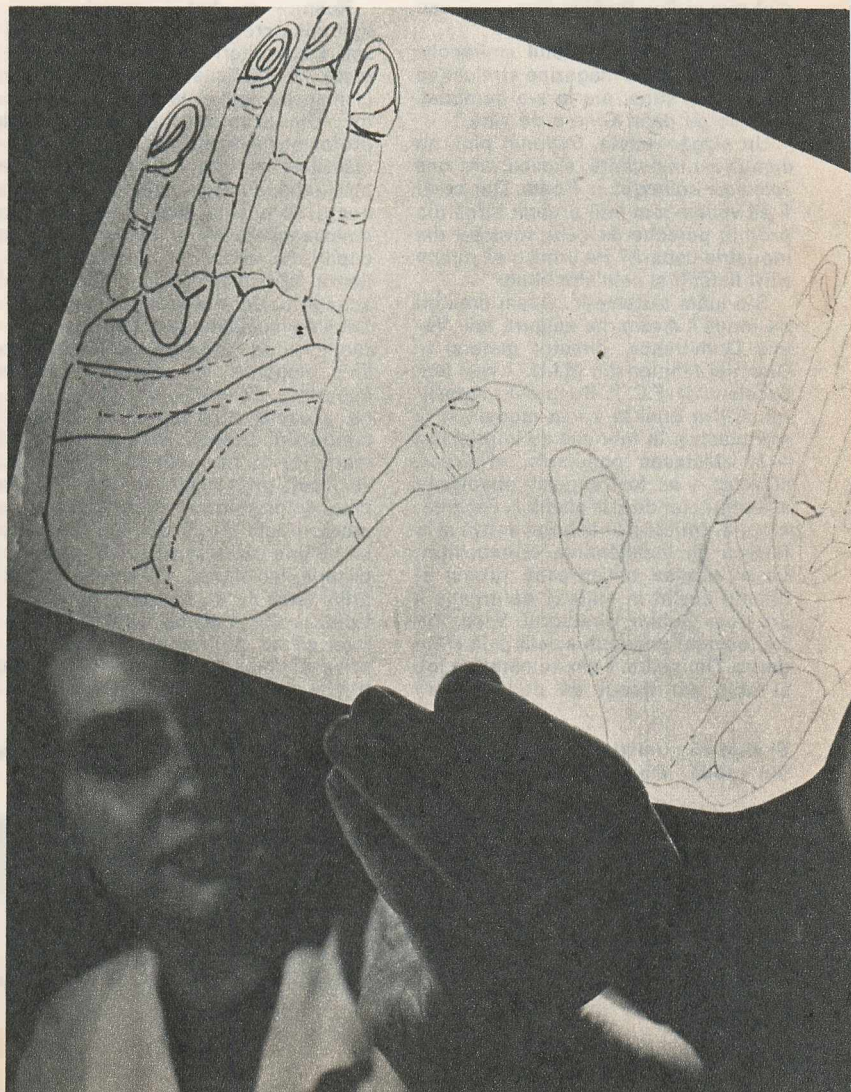

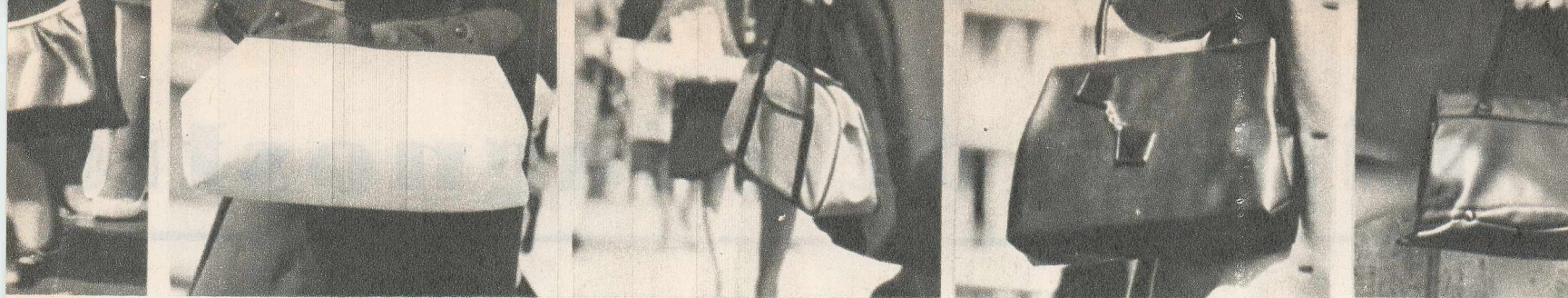
Sixteen corresponding ridge characteristics have to be identified to prove two fingerprints are identical in a court of law. The print A, above, was a thumb mark found on a cash box and is a better example than detectives often have to work with.

Faimosul Scotland Yard consideră două amprente absolut identice (deci permițînd punerea sub acuzare a unui suspect) dacă coincid 16 linii caracteristice.

Examenul unei schițe palmare în laboratorul de genetică al Institutului de endocrinologie al Academiei poate furniza date prețioase despre istoria medicală a bolnavului.

modă și antimodă

Sintem supuși, fiecare dintre noi, atracției unui soi de cîmp magnetic căruia nu-i putem rezista, ca și gravitației: magazinul. Ne înnoim hainele nu numai pentru că s-au ros, ci și pentru că retina noastră, sensibilizată de civilizație, simte nevoia de o înnoire estetică. Poate că așa s-a născut moda, poate că așa ne-am învățat să avem pretenții din ce în ce mai subțiri la industrie și comerț. Mergeți pe Lipskani sau pe Calea Victoriei și, la orice oră a zilei, magazinele sînt literalmente arhipline. Lumea cumpără, cumpără tot mai mult: e o realitate a zilelor noastre, a țării noastre. Ministerul Comerțului Interior ne oferă cîteva cifre spectaculoase: oamenii au dat pe confecții 2 224 000 000 lei în 1959 și 4 712 000 000 în 1966; au cumpărat 14 500 000 perechi de încălțăminte din piele în 1959 și 27 777 000 în anul trecut. E ceva!

Dar mie mi se pare că cifrele acestea obligă imens. Pentru că lumea are necesități sporite și cumpără, dar uneori cumpără ceea ce găsește, nu ceea ce și-ar fi dorit. Poate de aceea ni se întîmplă să ieșim dintr-un magazin cu un sentiment de insatisfacție.

De ce?

LA POMUL LAUDAT...

Există un moment cînd totul — sau, mă rog, aproape totul — arată minunat și plin de făgăduințe și sublim: la contractări. Fabricile fac atunci demonstrații de virtuozitate, creatorii aduc lucruri «ultimul strigăt», pantofii sînt moi și fini, rochiile sînt șic și cad perfect pe manechinele vii.

Apoi se întîmplă tristul «miracol»: pînă să ajungă în magazine strălucirea festivă s-a stins, marfa s-a demodat, culorile au pălît. Cine e de vină?

Un slagăr-vedetă, fredonat pînă nu demult cu insistență, explică: «*de vină este doar comerțul...*» Poate. Dar ce-ar fi să vedem mai întîi propria birnă din propria pereche de ochi, tovarăși din industria ușoară? Pe urmă o să putem privi liniștiți și celelalte birne.

S-o luăm sistematic. Avem creatori de modă? Avem, ne asigură tov. Vasile Dumitrescu, director general al Direcției tehnice din M.I.U. Avem 525. Excelenți la F.C.T.-București. Adevărat. Cîțiva buni la «Arta modei» și la «Mondiala». În fabricile de imprimeuri — la «Mătasea populară», «Unirea», «Dacia» — au fost angajați absolvenți ai institutelor de artă plastică. Fac treabă bună. Un creator talentat există și la fabrica de încălțăminte «Dimbovița». La «Victoria» timișoreană primul și ultimul cuvînt în materie de creație îl are doar Guban, directorul. Vreo doi-trei oameni pricepuți există și la «Modern»-Timișoara. I-am numărat pe toți și abia am trecut de două-trei ori

peste degetele mîinilor. Cîte unii dintre aceștia mai pleacă și în străinătate spre a se documenta (n-ar strica de loc ca în delegațiile trimise unii directori din minister să mai cedeze locul creatorilor ce lucrează direct în producție). Ce se întîmplă însă cu restul creatorilor?

Restul — rezultat al cerințelor în vertiginosă creștere — au fost improvizafi. Din croitori ce lucrau meșteșugărește, la fabricile de confecții. Din cizmari de atelier, la fabricile de pantofi. Din ucenici ce au făcut școala profesională de încălțăminte și o «specializare» de cîteva luni, la locul de producție, au fost obținuți «creatorii» noștri de poșete. Rezultatul? Fabrica craioveană produce confecții pentru copii, urite, cenușii și plicticoase, moderna fabrică de confecții din Focșani scoate lucruri mediocre, la marea fabrică de încălțăminte «Progresul» producția nu se poate de loc lăuda cu o linie elegantă, iar poșetele sînt de nepurtat... Să înțelegem oare că situația aceasta deplorabilă dă insomnii conducerii acestor întreprinderi? Că marfa lor nu se va vinde? Oh, nu, nu vă faceți griji: modelele pot fi foarte bine «împrumutate» de la fabricile cu creatori buni și aplicate, mă rog, după cît ne ține capul și gustul, la «creația» proprie, iar marfa... Cu marfa n-avem grijă: dacă nu se cumpără, se «repartizează» (nu suspina I.C.R.T.I.-București că au contractat tricotaie la fabrica «Crinul» și s-au pomenit că li se trimite producția slabă de la «Moldo-

—Iași, intrucît li se «repartizase» peste noapte alt furnizor?).

Este inadmisibil ca fabricile să nu-și poarte singure și integral răspunderea creației de modele; este inadmisibil ca, după linișitorul principiu «tot se vinde pînă la urmă», fabricile să nu se zbată decît formal, pentru «plan», și să ignoreze esența obligațiilor lor: aceea de a oferi articole frumoase, moderne, de calitate.

Să stăm însă strîmb și să judecăm drept: în problema creatorilor de modă răspunderea nu aparține în exclusivitate fabricilor. De ani de zile se vorbește despre înființarea unor secții de specialitate pe lîngă diferite Institute superioare care să pregătească creatorii necesari tuturor domeniilor frumosului cotidian. Se vorbește. Nu s-a trecut dincolo de vorbe. Din păcate, de cînd e lumea și pămîntul oamenii nu s-au putut îmbrăca cu vorbe frumoase. Chiar și în paradiziaca ordine cerească strămoșii noștri Adam și Eva au preferat cuvintelor niște estetice și decente frunze verzi...

Intrați, pe Calea Victoriei, în magazinul de prezentare al mării fabrici bucureștene de încălțăminte «Dimbovița»: în vitrine, pe rafturi, doar patru modele de pantofi feminini pe linia modernă (salvatoarea, comoda linie modernă cu tocul gros și calapodul larg), patru biete modele învăluite din toate punctele cardinale de armata pantofilor ascuțiți, cu toc cui, condamnați la moarte de către modă.

Intrați, pe Calea Victoriei, în magazinul de prezentare al mării fabrici bucureștene de confecții și tricotaie: din stendere îți îndoliază ochiul șirul nesfîrșit de pardesiuri cenușii, costume cenușii, paltoane cenușii.

Mulțumiți-vă să priviți de afară vitrina cu poșete de vizavi de Telefoane: poșetele au o înfățișare dezolant de provincială și demodată.

Cum e cu puțință lucrul acesta? De ce sintem obligați să pășim încet și greoi la cîțiva buni pași în urma modei? În fond cine sînt cei ce hotărîsc pentru noi cum să ne îmbrăcăm? Au pregătirea estetică necesară, bunul-gust necesar, sînt oare informații la zi cu evoluția modei internaționale?

dar dv. aveți un gust greoi, vetust, ca să nu zic de-a dreptul retrograd. Ei, dar ce putem face, sînteți o forță, sînteți «Cumpărătorul» cu majusculă, sînteți cel ce comandați. Încrucșăm brațele neputincioase pe piept și ne supunem. Ne supunem și contractăm pentru dv. — noi, comerțul, reprezentanții gustului și cerințelor dv.:

— din 23 modele de pantofi feminini, concepute pe linie modernă de creatorii de la «Dimbovița», vreo 8. Adică 6 000 perechi dintr-o cantitate de 60 000 (dacă înțelegeți atît de greu avantajul și eleganța liniei moderne!);

— din 26 modele moderne de pantofi bărbătești, vreo 3 (vom găsi oare cei 1 400 de cumpărători pentru cele 1 400 perechi pantofi moderni strecurați cu greu printre cei 11 000 de frumoasă și... sănătoasă linie ascuțită?) (n.r. — în general, la contractările de pantofi din toamna lui 1966 s-au comandat 220 modele din 800 prezentate).

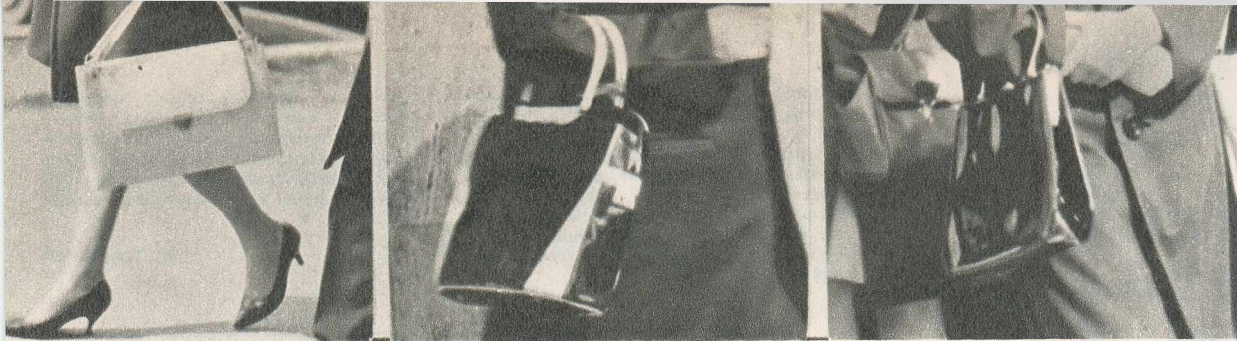
Să ne oprim aici și să ne răzvrătim: lucrătorii din comerț ne reprezintă adesea prost, ne reprezintă fals. Și, dacă stăm nișel și chibzuim, teoria e puțințel demagogică și folosește drept plăpumioară. Teoria «gustului înțepenit» al cumpărătorilor se traduce practic în faptul că se pot repeta, liniștite, comenzile de anul trecut și cele de acum doi sau trei ani. «S-au vîndut atunci? Se vor vinde și acum! Ne-am făcut planul!». Nu a rămas celebră cea gafă de import făcută de directorul I.C.R.T.I.-Constanța, Stamatiade, care văzînd că merg bine imprimeurile cu

CINE E DE VINĂ? DV., CUMPĂRĂTORUL!!

Că vă place ori nu, priviți adevărul în față: dv. sînteți de vină dacă nu există lucruri moderne pe piață. Dv., cumpărătorii. Dv. n-ați vrut să renunțați în ruptul capului la paltoanele ce măturau strada de lungi ce erau, dv. nu acceptați acum despărțirea dureauă de pantofii ascuțiți. Iertați-ne,

Și cînd vă gîndiți că toți acești pantofi ascuțiți, urcați pe tocuri subțirele, care ne schingiuiesc picioarele și invadează strada, au ieșit de mult din modă. Oare tovarășii din comerț au aflat acest lucru?

Trista paradă a poșetelor noastre cele de toate zilele. Oare nu se putea, cu aceleași materiale, cu aceeași cheltuială să li se dea o înfățișare cât de cât mai onorabilă?

PRIMO TEMPO (la prezentările de modă): culoare, linie modernă și voie bună.

SECONDO TEMPO (In magazin): stofa a devenit cenușie, modelul a îmbătrânit, zîmbetul s-a cam stins.

piramide și capete de Nefertiti a comandat din Egipt, pentru vara următoare, în cantități imense, aceleași imprimeuri? Pe străzile noastre defilau cohorte de sfinței instalați pe părțile cele mai rotunjite ale corpurilor feminine, de ajunsese să avem cu toții coșmaruri antice? Firește, imprimeurile nu au mai «mers bine». Au stat și stau și acum prin magazine, și numai în stocul I.C.R.T.I.-București există vreo 15 000 m. Înmulțiți și dv. cu 50 lei cât costă metrul și ați aflat cât de rentabile pot fi «les neiges d'antan»...

E adevărat: gusturile mării mase de cumpărători nu sînt identice și nu evoluează într-un ritm cosmic. Mai ales în condițiile cînd reclama comercială face înfilm de puțin pentru lansarea noului, pentru educarea gustului public, cînd linia modernă este propagată ici-colo, prin București, dar aproape de loc în celelalte orașe ale țării, nu se poate efectiv pretinde consumatorilor să simtă imediat pulsul noului. Dar oare lucrătorii din comerț cunosc ce se poartă la ora actuală în lume? Două personaje foarte importante pentru comerțul bucureștean, A. Baroga, directorul O.C.L.-Încălțămîntea-București, și C. Georgescu, șeful serviciului comercial al aceluiași O.C.L., ne-au declarat ritos că «nu avem nici o documentație în ce privește moda nouă în încălțăminte, nici o revistă străină. Vinzătorii de la raft nu au efectiv de unde cunoaște linia modei...» Dacă ne-o spun chiar ei, putem să nu-i credem?

«MODEI ÎI RĂMI FIDEL SCHIMBÎND-O»

Tudor Mușatescu spunea odată, și nu numai de dragul paradoxului, că «modei îi rămi fidel schimbînd-o». Are dreptate. Nu putem să ne considerăm credincioși modei acceptîndu-i anul acesta ca pe o noutate capriciile de acum doi ani.

— Știți cît durează de la creația unui produs pînă la apariția lui în magazine? Cîteodată aproape un an, ne spune tov. I. Campus, director comercial al I.C.R.T.I.-București. Faceți socoteala: contractăm în mai mărfurile pentru trimestrul IV/1967 și I/1968, mărfuri pe care le vom primi pînă la 31 martie 1968. Cum să mai ții pasul cu moda? Sistemul nostru de contractări e încă foarte greoi și birocratic.

Care ar fi deci soluțiile? Să schițăm cîteva:

— existența reală — nu formală, ca acum! — a unor magazine de lansare a modei, care să ofere numai lucruri foarte moderne și care să aparțină fabricilor, să le prezinte în întregime colecțiile noi (eventual, așa cum ne-au spus specialiștii, ele să nu aibă un plan de desfacere, deși noi avem convingerea că ar fi cel puțin la fel de rentabile ca magazinele obișnuite);

— la sortimentele supuse fluctuației de modă contractările să se facă la trei luni o dată;

— experiența marilor magazine bucureștene, care au început să comande cooperăției meșteșugărești serii mici de confecții în exclusivitate, ar putea fi amplificată și extinsă.

Dați-ne voie să spunem că nu ni se pare nimic imposibil de realizat în aceste cîteva propuneri culese de la specialiștii consultați în cadrul anchetei de față. În orice caz, cumpărătorii s-au cam săturat să asculte explicații logice, justificări îndrituite, luări vehemente critice și mai puțin vehemente autocritice de poziție, și să accepte același ritm greoi de adaptare la modă. Pentru că vinul este bun cînd se învechește, dar în modă lucrurile stau invers.

Sanda DIMA

Fotografii de Elena GHERA

islamabadul, azi

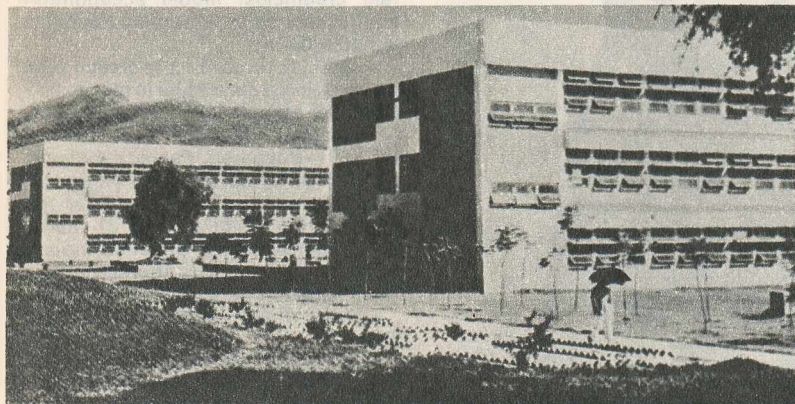
La 16 km depărtare de Rawalpindi, într-un cadru măreț avînd ca fundal masivul muntos Shakarparian, prinde contururi tot mai precise orașul Islamabad, noua capitală a Pakistanului.

Cu șase ani în urmă prima lovitură de tîrnăcop răsuna în ținutul din podișul Potwar, menit să constituie vatra noii capitale a țării — pămînt sălbatic, sterp, «abandonat deopotrivă razelor nemiloase ale soarelui și luminii de gheață a stelelor», după cum se exprima un turist. La doi ani după începerea lucrărilor de construcție (octombrie 1961) orașul a fost inaugurat.

Astăzi Islamabadul, cu o populație de circa 30 000 de locuitori, se prezintă vizitatorului cu toate atributele unui oraș modern.

Autostrada spre Rawalpindi, care străbatea odinioară o regiune pustie, formează astăzi axul principal al unei rețele întinse de artere de circulație moderne. Pretutindeni, în depresiunile și pe colinele orașului, înconjurată de verdețură, locuințe moderne și vile cochete, moschei și dispensare, cinematografe și piețe, nelipsite bazaruri ale oricărui oraș oriental. Palatul guvernamental, a cărui arhitectură îmbină armonios stilul tradițional cu necesitățile funcționale moderne, construcție albă cu ornamente florale din piatră, domină centrul orașului.

În fotografie: un aspect al noii capitale pakistaneze.

judcător: conștiința umanității

La Stockholm s-a întrunit un tribunal puțin obișnuit — Tribunalul conștiinței umane, cum l-a denumit inițiatorul său, lordul Bertrand Russell. «Nu ne aflăm aici ca judecători, ci ca jurați — a declarat celebrul scriitor și filozof francez Jean-Paul Sartre, sub președinția cărui s-a întrunit tribunalul. Nu se vor da sentințe. Popoarele din lumea întreagă vor judeca concluziile la care vom ajunge aici».

Tribunalul s-a constituit ca o reacție a opiniei publice în fața actelor agresive, de extremă gravitate, pe care S.U.A. le comit împotriva-poporului vietnamez. Remarcabile personalități au venit în capitala suedeză pentru a dezvălui în fața lumii întregi îngrozitoarele consecințe ale agresiunii americane. Departamentul de Stat al S.U.A. a încercat, în maniera ce îi este proprie, să exercite presiuni pentru a împiedica reuniunea internațională, însă neutralitatea suedeză s-a dovedit un cadru

prielnic pentru o manifestare destinată să stigmatizeze atrocitatea belicoasă.

În fața tribunalului s-au înfățișat martori oculari ai războiului din Vietnam, frunțași ai vieții politice, nume cu rezonanță chiar dincolo de granițele țărilor lor. Războiul acesta — cum spunea deputatul italian Lelio Basso — «înainte era o noțiune filtrată prin intermediul lecturii, o noțiune intelectuală, iar în prezent este o experiență pe viu: experiența tragediei zilnice a poporului vietnamez». Fizicianul francez Jean Pierre Vigier, reputat specialist, a arătat cu probe concludente că 50% din bombele folosite de aviația americană împotriva R.D. Vietnam sînt bombe cu bile, care în momentul exploziei împrăștie cu o viteză foarte mare nenumărate schije. Aceste bombe, fără efect asupra obiectivelor militare, sînt destinate terorizării populației civile. Medicul suedez John Takman relatează că a văzut cum avioane americane au

aruncat asupra localității Dan Ly 6 000-8 000 bombe conținînd două milioane de alice din otel.

Oficialităților americane li s-a adresat invitația de a-și expune punctul lor de vedere. Dl. Dean Rusk a respins invitația, răspunsul său rezumîndu-se la o referire irreverențioasă la vîrsta lordului Russell. Replica lui Jean-Paul Sartre a fost tăioasă, fără drept de apel.

Tribunalul Russell a adus la cunoștința popoarelor cutremurătoarele acte săvîrșite împotriva Vietnamului. În finalul deliberărilor s-a ajuns la concluzia că S.U.A. au săvîrșit o agresiune în Vietnam. Conștiința omenirii este judecătorul care va pronunța sentința...

M. RAMURĂ

piesă românească la napoli în 1879

Printre intelectualii moldoveni care au luptat în veacul trecut pentru unirea Principatelor și pentru ridicarea poporului prin cultură s-a numărat și Theodor Codrescu (1819 - 1894). A publicat «Uricarul»

Fiul autorului, Constantin Th. Codrescu — după ce și-a luat doctoratul în litere în Italia — devenit profesor la Școala comercială superioară și la Liceul «Matei Basarab» din București, a tradus drama «Plăieșul,

«Plăieșul, logofăt mare» a fost prezentată și pe scena «Teatrului liric» din București, în interpretarea elevilor clasei a III-a a Școlii comerciale superioare. În fotografia noastră, grupul de interpreți după spectacolul din 20 mai 1907.

— colecție care numără 25 de volume cuprinzînd urice, hrisoave și anaforele; a tradus multe romane, printre care și «Coliba lui Moș Toma» pe care M. Kogălniceanu a prefațat-o cu «O ochire asupra sclaviei din Statele Unite»; a editat ziarul «Zimbrul», «Foiletonul Zimbrului» și «Buciumul Român»; a scris nuvele, a alcătuit dicționare, a publicat note de călătorie. A tradus și a scris el însuși numeroase piese, prezentate pe scena teatrului din capitala Moldovei. Cea mai remarcabilă dintre ele e drama «Plăieșul, logofăt mare», a cărei acțiune se petrece pe vremea domniei lui Despot Vodă (1561-1563).

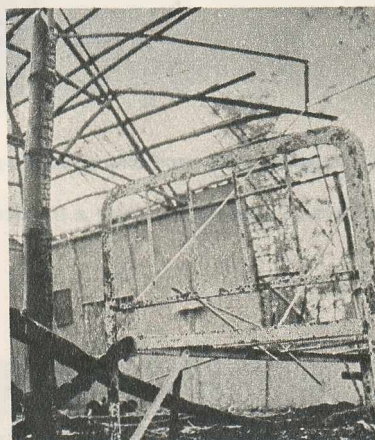
logofăt mare» în limba italiană, sub titlul «Amore e giustizia».

Drama lui Th. Codrescu a fost jucată, în anul 1879, pe scena Teatrului «Dei Fiorentini» din Napoli.

În anul 1907 piesa a fost tipărită într-un volum care cuprindea atât originalul cît și versiunea italiană. Suma realizată din vânzarea cărții a fost destinată de Constantin Th. Codrescu constituirii unui fond cu ajutorul căruia absolvîții Școlii comerciale superioare au făcut o excursie în Italia.

Corneliu ALBU

AVIOANE AMERICANE au bombardat zile în șir capitala Republicii Democratice Vietnam. Asupra Hanoiului au fost aruncate pentru prima dată bombe cu bile. Au fost vizate obiective economice și cartiere dens populate, situate la mică distanță de centrul orașului. Spitalul din suburbia Dong Anh (în fotografia de jos) a fost distrus de bombe, bolnavi și membri ai personalului medical au fost uciși și răniți. În cursul acestor atacuri pirateresti apărarea antiaeriană a R.D. Vietnam a dat ripostă convenită agresorilor, doborînd un mare număr de avioane.

ÎN TIMP CE ÎN GRECIA valul de arestări continuă și tancuri patrulează pe străzi pentru «preîntîmpinarea in-

O creație de zile mari: Michel Simon în «Bătrînul și copilul».

în curînd, pe ecranul documentarului:

«TRADIȚII»

Semnatarii filmului «Tradiții», regizorul Jean Petrovici și operatorul I. Mănăstireanu, s-au întors de pe meleagurile Moldovei natale cu un film color despre unele obiceiuri din regiunile Suceava și Bacău.

Deși titlul ales de cei doi realizatori este de ordin general, timpul are drept obiect jocul popular capra. Dar întrucît folclorul tradițional se manifestă în variante deosebite, nu numai de la o regiune la alta ori de la o localitate la alta ci și în granițele aceleiași localități, ba chiar în repertoriul aceluiași executant, realizatorii s-au hotărît să caute câteva variante caracteristice. Rezultatul cîtorva luni de cercetări este meritoriu. Pe lângă descoperirea a două unicate, Jean Petrovici împreună cu I. Mănăstireanu realizează într-un film de numai 13 minute, într-o plastică expresivă și nuanțată, o adevărată sinteză a jocului popular capra. Prima etapă a analizei este capra de la Suceava (mască naturalistă) înconjurată de 12 bătrîni (măști alegorice) simbolizînd lunile anului. A doua etapă este «capra din oglinzi» (unicat) care, evoluînd împreună cu 12 flăcăi nemascați, revelează trecerea de la rit la spectacol. Ultima fază a acestei metamorfoze ascendente este reprezentată de un singur om (ciobanul Sforijan de la C.A.P. Preoțești) care, din proprie inițiativă, stilizează capra, înlocuind un întreg arsenal de simboluri fizice din primele două etape prin tot atâtea elemente sugerate. El reușește să cumuleze toate funcțiile jocului, interpretînd-l singular, pe cit de personal pe atît de fantezist.

«Omul acesta era în stare să improvizeze ore întregi în fața aparatului, creînd simultan versurile unor catrene lirice sau satirice pe care nu le mai auzisem nicăieri» ne

declară realizatorii. Fenomenul este atestat de peliculă. Creînd «înăuntrul» folclorului și într-o permanentă osmoză cu el, ciobanul din Preoțești a ajuns la o excepțională sinteză a jocului popular capra, ridicînd-o la o interpretare de factură originală.

«OMAGIU»

150 de ani de teatru românesc

O privire comparativă între momentul în care oamenii secolului trecut au înfăptuit primul spectacol în limba română prin reprezentarea naivei pastorale «MIRIL și HLOE» și momentul actual în care teatrul românesc, mesager al gândirii noastre înaintate, cucerește aplauze pe scenele lumii, prilejuiește regizorului Mihail Dimitriu (de altfel și autor al scenariului) măsurarea unei distanțe bogate în semnificații prezente și viitoare. Sentimental nemărturisit, Mihail Dimitriu omagiază emoționat memoria cîtorora teatrului românesc, «salahorii întru zidire», cum îi numea Alecu Russo, memoria lui Gheorghe Asachi, care a făcut să vibreze inimile celor ce auzeau pentru prima oară cuvîntul românesc rostit de la înălțimea unei scene. Aplauzele pe care regizorul le-a făcut să răsună în sălile goale ale teatrelor de la Iași și București devin — printr-o emoționantă metaforă cinematografică — omagiu simbolic adus actorilor care timp de un veac și jumătate și-au predat din generație-n generație flacăra pasiunii pentru teatru...

Departă de orice tratură didacticistă, «Omagiu» se întemeiază în cea mai mare parte pe «documente vii», asamblate într-o formă care trăiește autonom prin emoție și vivacitate.

Costin AZIMIOARĂ

«TIGRUL» — O PARTITURĂ PENTRU GASSMAN

Un film de Dino Risi — fiul atît de credincios al neorealismului — atrage totdeauna atenția. Se pare că în ultima vreme el știe ca nici un alt italian să-și mențină echilibrul pe frînghia subțire ce desparte comicul de tragic, să le topească pe amîndouă nu după rețete de laborator ci după sfîntul criteriu al adevărului. «Viață dificilă», «Depășirea» sînt dovezi îndestulătoare, iar dacă interpretul principal este Vittorio Gassman, ca în «Depășirea» sau ca în acest din urmă film, «Tigrul», interesul cinefilului sporește. Ca să nu mai vorbim de plăcuta subliniere a regizorului: «Este un film construit pentru Gassman, un Gassman puțin inedit, cu atitudini mai puțin marcate, mai puțin grotesci». Așadar, marele actor, «Gassman cel trufaș și antipatic» cum îl numesc unii, «fermecător și chipeș», alții, dar despre care noi ne mulțumim să spunem că este un virtuoz al artei actoricești și unul dintre cei mai distinși intelectuali ai Italiei, nu va mai interpreta de data asta o secătură simpatică ce nu pare să-și prea bată capul cu rosturile vieții, așa cum l-a obligat de cele mai multe ori pînă acum cinematografia. Personajul său este cu totul altceva: un om trecut bine de tinerețe, surprins

în pragul unei crize sufletești, preocupat de marile întrebări ale timpului nostru dar și de reconsiderarea propriei sale vieți, de confruntarea ei cu cea a generațiilor tinere. Pe de altă parte, spune Dino Risi, filmul acesta poate fi numit și «o poveste de dragoste, romantică, incredibilă, plină de amintiri, de sentimente, de frămîntări... Oamenii simt atît de mult nevoia să creadă în dragoste».

«NELINIȘTI ȘI SPERANȚE» O CONTINUARE A «COMUNISTULUI»? DA ȘI NU.

Răspunde regizorul sovietic lui Raizman, cel despre care se spune că are darul de a face filme ce cuceresc în egală măsură adeziunea publicului și a celor mai severi critici. Ceea ce este într-adevăr de invidiat. «Neliniști și speranțe» va fi o creație — după cum o prezintă cineastul — total independentă, va putea fi văzută fără necesitatea de a cunoaște «Comunistul», cu toate că eroul filmului este fiul comunistului Vasili Gubanov (cel interpretat de regretatul Evghenii Urbanski — n.n.). A moștenit de la tatăl său puterea convingerilor, integritatea telurilor, curajul... Dar timpul trece și oamenii se schimbă. Eroul nostru actual este un intelectual al anilor '60, o ființă

lucidă care discerne, dincolo de cele mai complicate ciocniri, mersul înainte al întregii noastre societăți. Subiectul se bazează pe un conflict de ordin etic: personajul principal este autorul unui proiect industrial. Dar în cele din urmă își dă seama că vremea i-a luat-o înainte, că proiectul său este depășit. Dacă face, își asigură o viață liniștită; dacă vorbește, vor începe o serie de neplăceri. Conștiința sa civică învinge însă. Ordonă el însuși încetarea lucrărilor de punere în practică a proiectului.

În distribuția filmului — nume necunoscute. Lui Raizman îi place să descopere chipuri noi. Așa se face că interpretul principal al ultimului său film este regizorul de teatru Igor Vladimirov.

«BĂTRÎNUL ȘI COPILUL»

Prea mult succes strică unori. Filmul lui Claude Berri, «Bătrînul și copilul», inițial invitat la Cannes, a fost înlăturat în cele din urmă. Căuza: excesiva popularitate dobîndită înaintea festivalului. Cum era și de așteptat, această măsură de ultimă oră n-a făcut decît să sporească interesul pentru film. Autorul său, Claude Berri, este un actor de teatru și de cinema (printre altele a jucat în filmul lui H.G. Clouzot, «Adevărul») care mai are la activul său cinematografic două scurt-metraje: «Jeanine» și «Puțul» (distins cu un Oscar în 1966).

Ca și în ziua în care a trecut pentru prima oară în spatele aparatului, Berri declară și acum categoric că intenționează să realizeze numai și numai filme de autor căci, după părerea sa — desigur, discutabilă — «singurele filme valabile și internaționale sînt cele de autor». Rugat să răspundă la întrebarea «Ce-ar fi fost filmul dv. fără Michel Simon?», cineastul a mărturisit: «Fără Indioală, un alt film. Poate nici n-aș fi putut să-l fac fără el. Făptura sa poetică este cea care m-a inspirat atunci cînd am scris scenariul, ca și pe parcursul realizării».

telegrame

● «Niciodată Augustin Meaulnes nu va avea un chip anume» — declară pînă anul trecut doamna Isabelle Rivière, sora scriitorului Alain Fournier. Și cineștii care doreau să ecranizeze cartea «Copilăriea pierdută și a adolescenței definitive» renunțau să mai insiste. Astăzi însă un film după «Marele Meaulnes» se află deja pe sfîrșite: cel care a reușit s-o înduplece a fost J. Gabriel Albicocco (nici pe departe cel mai de încredere cineast). După luni și luni de căutări, Albicocco a hotărît ca rolul «Marelui Meaulnes» să fie încredințat studentului Jean Blaise (foto 1). Ceva-ceva din neliniștea lui Augustin Meaulnes, băiatul «cu o prea frumoasă copilărie, ce și-a cîntărit toată adolescența după el», parcă se află în ochii tinărului actor.

Pentru rolul Yvonnei de Galais — intruchipare a visului — regizorul și-a amintit de Brigitte Fossey (foto 2) care la vîrsta de cinci ani (adică în 1952) a apărut în filmul lui René Clément, «Jocuri interzise».

● Un film cu succes asigurat: «Le dolci signore» al lui Luigi Zampa. Patru argumente ale viitorului succes: Claudine Auger (Franța), Virna Lisi (Italia), Ursula Andress (S.U.A.), Marisa Mell (Austria). Ca să nu se creadă cumva că totul se sprijină numai pe această aglomerare internațională de frumuseți, Zampa își prezintă filmul drept o contorsionată poveste cu ființe nemulțumite de ele, nemulțumite de viață, îl drapează în veșmintele analizei psihologice. Dar să nu anticipăm cu răutate.

M. MIHAIL

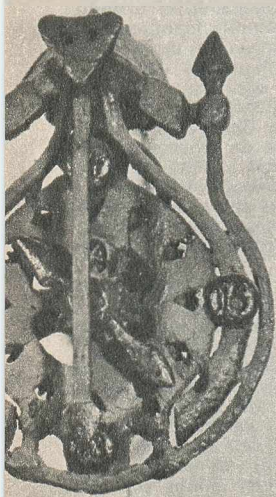

DECENȚĂ— POATE, DAR GRĂȚIE ?

«Mini-Decent» este un nou gen de rochie ultrascursă, căreia însă, pentru respectarea decenței, i s-au adăugat o pereche de pantalonăși ce coboară — pudic — pînă deasupra genunchilor. Nu vi se pare că, indiferent de eventualele bune intenții ale creatorilor de modă parizieni, aspectul tingrei din fotografie este cam grotesc?

SURPRIZA: MA- TERIA PRIMĂ

Acum 55 de ani Willy Mayer, meșter ceasornicar din Turingia (R.D.G.), s-a ambiționat să realizeze un ceas dintr-o ciudată materie primă: pline de seacă. După patru ani (piesele aveau nevoie de timp de uscare ca să devină tari ca piatra) și-a realizat visul. Pendula din imagine, ieșită din minile sale, poate fi și azi văzută în prăvălia fiului său, în orașul Gera. De o jumătate de secol arată ora cu o precizie absolută, fără să fi fost vreodată reparată.

un caricaturist: PAPA GRUIA

văzut de
Neagu RĂDULESCU

Noi, care arăm cu plaivazul pe imaculatele pogoane ale hîrtiei — cum ar spune maestrul Tudor Arghezi — așa îl numim și așa l-am apucat: papa Gruia. Optzeci și unu de ani a împlinit papa Gruia, dar în ochii săi scînteiază o tinerețe și o vioiciune de veșnică.

Ingrata meserie de caricaturist, presupunînd o permanentă gimnastică suedeză a spiritului și umorul de calitate, servit în porții zilnice, ca ambrozia zeilor, l-au conservat mai bine pe artist decît o cură cu Gerovital. O retrospectivă a sa de siluete și caricaturi a reprezentat, nu demult, munca artistică desfășurată de-a lungul unei jumătăți de secol — Gruia debutînd în 1914, la «Rampa» lui N.D. Cocea — dar a fost și o dovadă concludentă că în artă moda e vremelnică.

Cei care s-au amuzat privind caricaturile Mariei Filotti, ale lui N.D. Cocea, George Georgescu, Victor Eftimiu, Al. Davilla, Titu Maiorescu, Ion Minulescu etc., datînd din epoca primului război mondial, și-au dat seama că a fi caricaturist în înțelesul grav al cuvîntului înseamnă marea artă de-a radiografia sufletul și caracterul semenilor și epocii tale.

Caricaturistul de talent nu e numai un grafician plasat la periferia plasticii — așa cum uneori se obișnuiește — dar e și un chirurg al epocii sale. Bisturiul său poate să opereze adînc și e capabil chiar să vindece.

Caricaturistul Gruia a făcut parte din falanga de aur a acestor chirurși. El nu a întrebunțat în loc de tuș apă de flori sau sirop de zmeură și desenele sale, ca și desenele înaintașilor săi, nu aveau nevoie de semnătură pentru a fi recunoscute.

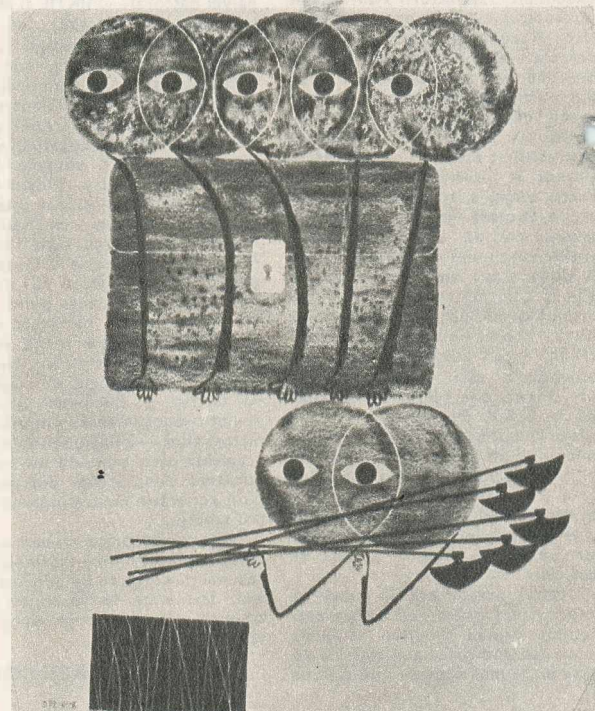
Iser era Iser, Murnu semăna cu Murnu. Pe Gruia îl recunoșteați de la distanță: era Gruia. De aceea caricatura sa, la 50 de ani de la debut, rezistă încă.

Credem chiar că Editura Meridiane ar trebui să adune într-o plachetă siluetele și caricaturile acestui artist. Ele reprezintă o epocă și un caricaturist de talent.

Dăunătorii,

u m o r

(Din Expoziția de desen și gravură — București, 1967)

Doi cu sapa, cinci cu mapa...

D. PETRICĂ

CINE ȘI-A ASUMAT RISCUL?

De vreo două săptămîni se plimbă prin cîteva orașe din țară un afiș sfîrșitor pentru care bucureștenii ar avea de ce să fie supărați: Teatrul satiric-muzical «C. Tănase» prezintă marelui succes bucureștean «Horia și Radu își asumă riscul». Cu numai trei cuvînte s-a făcut dintr-o dată ordine în ierarhia de valori artistice a locuitorului Capitalei; pe seama lui spectacolului cu pricina și-a agățat o etichetă strălucitoare, bună să abată pașii «provincialului» spre casa de bilete a urbei sale.

Poate că ieșind de la spectacol brașoveanul, sibianul, sighișoreanul i-au învidiat pe bucureșteni, crezînd că nouă ni s-a prezentat altceva, ceva care ar putea să fie «un mare succes». Nici o grijă (din partea asta), dragi tovarășii din provincie. Din păcate «Horia și Radu își asumă riscul» a fost glîdit din capul locului după regretabila tactică a lui «zice și fugi»: cîteva spectacole la București și apoi trai lung în provincie (într-o «provincie» în care toată lumea știe că există teatre muzicale cu realizări de seamă). Pe fundalul unor rămășițe de decor pe care teatrul de estradă le-a salvat parcă de la naufragiu, doi artiști îndrăgiți și respectați (și de aceea păcatul este și mai mare), Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu, pun cap la cap petice de umor jalnic, anacronic. Și bucureșteanul, și omul din provincie sînt obligați să audă cum de pe scenă își iau zborul fraze ce iau numele culturii în deșert (și fac asta cu voluptate), fraze bune să dea apă la moară unor trubaduri de bulevard: «Anthony Quinn? Cine e asta? A! Aia! Grecul! Zorba», sau «Johann Amadeus Bach? Ce boss-nova ne-a rămas de la dumnealui? Ecuri din vechile incropiri de circ revin și mai fâșii: «Ați dat 10 lei ca să vedeți cum mă face fiara tăișii. Să vedeți cum îmi stă mie ca antricot» etc., etc. Și noi, cei din București, și dumneața, sibianule, am fost apostrofați la fel. Numai că în orașul duminical rezerva de refrone «haș, haș» și «oaă, oaă» a fost ceva mai bogată.

În schimb ai fost «văduvit» de apariția Pompiliei Stoian (numele ei este trecut numai pe afișul din București), care a șinut neapărat să ne prezinte «Et maintenant» într-o insuportabilă versiune anglo-franco-lascivă. Dar cum pe lumea asta nimic nu se pierde, totul se transformă, pe afișul «bun pentru provincie» au apărut alte două voci, Mihaela Cotaru și Gabi Pascu, împotriva cărora în principiu nu avem nimic; ar fi fost însă mult mai bine să-și fi făcut antrenamentul muzical înaintea urcării în vagonul de turneu. Dar probabil că n-a avut cine să le acompanieze, căci orchestra lui Gaston Ursu pare somnoroasă și lipsită de interes și pe scenă, dar la repetiții...

Înțelegem figura de stil conținută în titlu: «Horia și Radu își asumă riscul». Ne întrebăm însă dacă Teatrul satiric-muzical «C. Tănase», ale cărui ultime spectacole au fost apreciate («Colibri music-hall», «Parada revistela»), și-a asumat cu adevărat riscul pentru această «sărbătoare a vulgarității»!

P.S. O apariție singulară în spectacol: apreciatul interpret Constantin Drăghici, cu demnitătea sa artistică știută, oferă un mic recital (în limba română) de cîntec și șinută profesională adevărate. Cum de s-a rătăcit însă aici?

Magda MIHĂILESCU

MANUSCRISUL CERE... O MACARA

Cel mai mare manuscris cunoscut în U.R.S.S. se află la «Matenadaran» — Tezaurul de stat din Erevan.

Această carte care datează din anul 1202 cîntărește 32 kilograme, are dimensiunile de 55 pe 70 centimetri și cuprinde o culegere de pilde și învățăături.

dezlegarea jocului «HAI LA JOC» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) OLIMPIADA — AC. 2) ISTET — SAHURI. 3) N — EC — ETNA — MN. 4) AZ — IADES — SUT. 5) GLUMI — ARARA. 6) OLAR — TITULAR. 7) COPILAROȘI — E. 8) ABT — ERORI — AT. 9) ZIEM — EN — NUC. 10) II — AA — INERTI. 11) I — POPICE — CON. 12) SARADA — PARC.

Fotografie de S. MENDREA

monumente românești

ZECE MEȘTERI MARI, CALFE ȘI ZIDARI

Se împlinesc 450 de ani de când a fost ridicată (incepută în 1512, terminată în 1517) construcția unuia din cele mai faimoase și mai impozante monumente ale patriei: Biserica episcopală sau — așa cum o cunoaștem mai bine — a Mănăstirii Curtea de Argeș. Așezată la vreo doi kilometri de străvechea Curte Domnească, biserica este o construcție masivă și totodată armonioasă. Ctitorul ei, domnitorul muntean Neagoe Basarab și mai apoi ginerele său, Radu de la Afumați, au împodobit-o în interior cu picturi de o rară frumusețe. Din păcate, cu prilejul unor restaurări ulterioare, picturile originale au fost înlăturate și înlocuite cu altele mai puțin valoroase. Unele lucrări însă dintre cele înlăturate, opera meșterului Dobromir, sînt păstrate la secția feudală a Muzeului de artă. Dintre cele mai importante restaurări ale monumentului amintim pe cea din veacul trecut realizată de arhitectul francez André Lecomte de Nouy (devenit cetățean român și înmormîntat în orașul Curtea de Argeș).

De acest valoros monument se leagă nu numai pagini de seamă ale istoriei patriei, ci și o minunată operă de literatură populară — legenda tragică a meșterului Manole.

cinema

carte

● Un Ion al lui Liviu Rebreanu, ilustrat de I. Donca, la Editura pentru literatură repune din nou în circulație această capodoperă a romanului românesc. Nu e rău însă a ne aduce aminte că Rebreanu e și autorul altor romane delect «Ion», «Pădurea spânzuraților» și «Răscolul», mai puțin sau de loc editate în ultimul sfert de secol și care merită un tratament mai blînd sub raport editorial.

● Pentru copii și tineret: **Dumbrava minunată** de Mihail Sadoveanu, **Ciciriția** de I. Agărbiceanu, **Pădurea de cleștar** (versuri pentru copii) de Cicerone Theodorescu, **Popas în Madagascar** de Radu Theodoru («Clubul cemerarilor»), **Poveștile Ilenei** de I. Istrati și **Tei legănat**, povești populare românești (colecția «Traista cu povești»).

● Celebrul ciclu de romane ale lui Ionel Teodorescu **La Medeleni** se află în librării (dacă se mai află, cu tot tirajul lor masiv, pentru că **Hotarul nestatornic**, **Drumuri și între vînturi** sînt cărți pe care foarte mulți cititori vor să le aibă).

● Tilde Urseanu, Ion Ianegic și Liviu Ionescu publică la Editura muzicală o mai mult delect beneventă lucrare intitulată **Istoria baletului**. Sistem în fața primei realizări de acest gen la noi și autorii trebuie felicitați pentru inițiativa lor. Dispusă în 12 capitole, materia cărții cuprinde date despre izvoarele baletului, nașterea și fundamentarea sa, evoluția lui pînă în contemporaneitate în Europa și America, lucrarea încheindu-se cu o privire asupra dezvoltării baletului în România. O viitoare ediție ar trebui să fie mult mai bogat ilustrată; de asemenea ar trebui să cuprindă un catalog al baletelor, unul al marilor interpreți și un indice general de nume. Pînă atunci însă putem apela la această lucrare utilă.

● O carte despre **Viața și opera lui Claude Debussy** publică Romeo Alexandrescu, autor al unei scrieri similare despre Ravel (într-o altă ediție, cu a cărei schemă lucrarea actuală seamănă pînă la identitate). Sigur, există niște tipare clasice, dar atîta fixare pe un șablon nu e de natură să încînte. Incolo, cartea compensează aproape toate datele necesare despre Debussy, analiza opere (dincolo de adjectivările devenite aproape modă în limbajul muzical) e făcută cu pricepere, iar minimul aparat critic, util.

● Scrierea lui Romain Rolland despre **Lully** (1632-1687), fondatorul opere franceze, a făcut epocă la vremea ei, fiind și astăzi o lectură agreabilă. E, probabil, unul din motivele pentru care H. Barbu s-a hotărît s-o traducă în limba noastră. E un act de cultură necesar, numele lui Lully avînd rezonanță lui specifică în istoria muzicii. O mențiune pentru Emil Manu, care a tradus cu pricepere versurile incluse în paginile cărții (dar de ce nu s-a dat și originalul lor în notă?).

sport

pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 20 din 21 mai 1967

I. Polonia—Belgia	1 X
II. C.F.R. Pașcani—Politehnica	1
III. Flacăra Moreni—Dinamo Bacău	1 X
IV. Dinamo Victoria—Șiderugistul	1
V. Crișul—Minerul Baia Mare	X 2
VI. Gaz Metan—C.S.M. Reșița	1
VII. Vagonul—C.F.R. Timișoara	1
VIII. Minerul Lupeni—A.S.A. Tg. Mureș	2
IX. Bologna—Milan	1
X. Lanerossi—Juventus	2
XI. Lecco—Napoli	X
XII. Torino—Brescia	1
XIII. Venezia—Roma	1 X

Ewa Krzyzewska

● **French can-can.** Jean Renoir, unul din marii cinești ai lumii, este prezent în aceste zile pe ecranele noastre. Din păcate acest French can-can (realizat în 1954) îl reprezintă palid de tot pe Renoir, autorul lui «Boudu salvat de la inec», al filmelor «Regula jocului» și «Bestia umană». Obosit și dezorientat (după cei 8 ani petrecuți în S.U.A.), cineastul nu mai aruncă asupra lumii un ochi scrutător, ci privește amuzat și indulgent, căutînd în juru-i armonia corurilor și pitorescul. Pe generic, nume de răsunet: Jean Gabin, Françoise Arnoul, Maria Felix, Gianni Esposito, Edith Piaf, Dora Doll, Patachou.

● **Doamna de pe șine.** Spirituală încercare de însușire a posibilităților filmului muzical. Amestec de realitate și fantezie, cu o poizighită satirică bine încheată. Realizator: Ladislav Rychman (R.S.C.). Rolul principal este interpretat de o talentată actriță de comedie: Jirina Bohdalova («Nuntă cu peripeții», «Cînd vine pisica»). În restul distribuției: Radoslav Brzobohaty, Frantisek Peterka, Stanislav Fiser.

● **A dispărut un Fragonard.** Film polițist fără prea mult mister. Și nici altceva în loc. Poate doar prezența a trei buni actori cehoslovaci: Karel Höger, Bohumil Smida și Jan Skopecek. Regia — Jaroslav Mech.

● Nu pierdeți aceste documentare: **Tensiune înaltă la Bechet** (Mirel Ilișeu), **Mama lui Adrian** (Florica Holban).

● Marii cinești pe ecranele noastre: **John Ford** («Diligența», «Cine l-a ucis pe Liberty Valance»), **Francesco Rosi** («Momentul adevărului»), **Miklos Jancso** («Sărmanii flăcăi»).

● Actori care trebuie văzuți: **Kirk Douglas**, **Laurence Olivier**, **Charles Laughton**, **Peter Ustinov** («Spartacus»), **Maxim Strauh** («Lenin în Polonia»), **Anthony Quinn** («Zorba, grecul»), **Ewa Krzyzewska**, **Stanislav Mikulski** («Reîncoarcerea pe pămînt»), **Emmanuelle Riva** («Thérèse Desqueyroux»).

● Imediat după încheierea Festivalului de la Cannes, François Truffaut, instalat cu echipa sa pe Croisette, a tras primul tur de manivelă al unui film pe care l-a anunțat în urmă cu mai bine de un an: **Mireasa era în negru**. În film, mireasa va avea chipul Jeannei Moreau.

Jean Gabin

disc

● Încă o fațetă din multilateralitatea talentului lui **Valentin Gheorghiu**, fecund reprezentant al școlii pianistice românești: aceea de interpret al Sonatei nr. 8 în Do minor, op. 13 (Paterica) și al Sonatei nr. 14 în Do diez minor, op. 27, nr. 2 (a Lunii). O reușită a casei noastre de discuri în răspîndirea capodoperelor beethoveniene (St-ECE-0263).

● Alt «stereo»: «Recital de Madrigale» în interpretarea corului Madrigal al Conservatorului «Ciprian Porumbescu». Înaltul nivel interpretativ al corului dirijate de profesorul Marin Constantin s-a bucurat și se bucură de aprecierea cea mai fierbinte a publicului și a criticii muzicale (St-ECE-0264).

● Genul variațiilor piese alese de **Iosif Conta** pentru programul recitalului de bucăți «briliante» se pretează de minune audienței stereofonice. Este de ajuns să amintim popularele lucrări «Pe o piață persană» a lui Ketelbey sau uvertura la «Cavaleria ușoară» a lui Suppé. Tristă inspirația Electrecordului de a monta pe contrafaza și nu pe fața mapei discului excelența grafică realizată de Ion Oroveanu și Vladimir Șerban (St-ECE-0268).

muzică

● Muzica de cameră este prezentă în două programe ale săptămîinii la Sala mică a Palatului. O «Seară de muzică contemporană» — cu formația «Musica Nova» (Hilda Jere, Mircea Opreanu, Valeriu Pitulac, Ilea Cătălin, Aurelian Octav Popa). Prime audiții de D. Milhaud, E. Krenek, Teryuki Nodah, L. Janacek. O «Seară Beethoven» — cu cvartetul «Musica» (George Hamza, Constantin Costache, Constantin Buică, Robert Sladek) — Cvartetele în Fa minor, op. 95; Fa major, op. 18, nr. 1; Do major, op. 59, nr. 3.

● Tribuna cîntărilor solisti prezintă de profesorul Mircea Birsan are loc în Studioul de concerte al Radioteleviziunii, joi, 25. V. Debutează organistul Dan Victor cu Concertul nr. 1 pentru orgă și orchestră de G.F. Händel; violonistul Eugen Sirbu (din Galați) cu Concertul în Re minor de H. Wieniawski; și pianistul Tiberiu Szasz (din Cluj) cu Concertul nr. 1 în Mi bemol de F. Liszt. Emanuel Elenescu dirijează orchestra simfonică a Radioteleviziunii.

● **Nicolae Brînduș** figurează în calitate de compozitor (Trei piese pentru orchestră) în concertele Filarmonicii de stat «George Enescu» (20-21 V). **Mihai Brediceanu** a mai inclus în programul său «Nocturnele» de Claude Debussy — Nori, Serbări, Sirene și Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 în Re minor, op. 30, de Rahmaninov, cu **Sofia Cosma** solistă. Iși dă concursul corul de femei al Filarmonicii.

plastică

● **Dumitru Ghiăț** — pictură (retrospectivă). Retrospectiva Ghiăț reunește 160 de tablouri care fac parte din fondul diverselor muzee din țară sau din colecții particulare. Un bun prilej de a medita în fața unei confesiuni artistice de-o viață, a unuia dintre cei mai autentici și singurii pictori români, care și-a început periplul artistic în cea de-a doua decadă a veacului, necontenind să-l parcurgă cu vigoare și astăzi. Vom înțeli în retrospectivă lucrări din anii 1920-1930, rămase în memoria amatorului de artă, dar și pinze mai noi în care energia neseacă a artistului se desfășoară în toată plenitudinea. Ghiăț este un strălucit peisagist dar în același timp și un mare rapsod al lumii pitorești a ținuturilor de provincie de odinioară. Într-un limbaj simplu, nesofisticat, sincer, folosind cu consecvență un colorit sobru, aproape de adevărul cromatic al luminii, artistul a oprit în pinzele sale o clipă timpul pe loc pentru a ne revela semnificații dintr-o lume plină de splendoare

dar și de trudă. O expoziție pe care o recomandăm. (Muzeul de artă).

● **Gh. Zidaru** — pictură. 27 uleiuri, dintre care marea majoritate flori. Dacă peisajele sînt notații de călător care trăiește sub impresia momentului, florile se pare că rămîn o constanță. De remarcat preocuparea artistului de a le crea o ambianță definitorie, de a elabora cadre și fundaluri. Dar de cele mai multe ori compoziția devine barocă, înbușe existența poetică a florilor prin adosuri decorative care sînt departe de subtilitățile matiesiene, sau prin obiecte nu totdeauna semnificative. Din pasta densă, generoasă, artistul a iscat tocși citeva ipostaze florale care rețin atenția: «Gălbenele» etc. (Sala din bd. Magheru nr. 20.)

● **Virgil Popa** — pictură. Lucrările artistului exprimă coordonatele și stările mai dinamice ale lucrurilor. Compozițiile sînt elaborate și construite cu perseverență, iar cromatica sobră și lucidă. Adesea artistul nu evită jocul inutil al formelor, grațuitatea, cum ni se pare că s-a întîmplat în «Robotul», «Compoziție» etc. O remarcă: «Violoncelistă» (Sala din bd. Magheru nr. 20.)

teatru

● «Spectacol excepțional...», «transpunere scenică plină de vrajă...», «un decor poetic». Iată doar citeva din adjectivele cu care presa vest-germană a semnalat munca regizorului Lucian Giurcescu la «Theater der Staat» din Berlin. Piesa prezentată a fost **Un parfum de flori** — o comedie tragică, aparținînd unui dramaturg dintre «furioșii» englezi, J. Saunders. Scenografia o semnează Dan Năneanu.

● **Corigent la dragoste** de Dorel Dorian — colocviu dramatic despre unele probleme ale adolescenței, în stilul caracteristic al autorului, cu investigații psihologice; oarecare lungimi și discursivitatea dăunează textului. Într-un spectacol căruia îi lipsește tocmai ritmul tineresc. Magda Popovici, Mihai Ionitșă merită a fi reținuți. Cu totul nesatisfăcător decorul Elenei Forțu. (Teatrul «Ion Creangă»).

● **Pantofiorul de argint** — feerie naivă pentru copii — de E. Lișu, pe tema Cenușăreșii, la Teatrul Național din Iași. Spectacolul — montat cenușu de Radu Miron — trădează o oarecare lipsă de exigență a acestui teatru în alcătuirea

Magda Popovici

repertoriului din ultima vreme.

● Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» se află zilele acestea pe litoral cu o micro-spectacol. Săptămîna viitoare vizitează Capitala Teatrul de stat din Ploiești cu un spectacol remarcabil — **Privăște, inger, spre casă** de Ketti Frings; regia Emil Mandric; scenografia, Florica Mălureanu. Pe scena aceluiași teatru se joacă și **Plicul** de Liviu Rebreanu în regia lui A. Marcovici, cu Aristide Teică, Ștefan Chivu, Mihai Balaban, Gina Trandafirescu etc.

● Piesa Ecaterinei Oproiu **Nu sînt Turnul Eiffel** — intrată și în circuit internațional — a văzut lumina rampei la Teatrul de stat din Timișoara, într-un cadru poetic, sugestiv realizat de regizorul Janis Veakis și scenografa Elena Veakis. Protagonisti — Dora Chertes și Ovidiu Moldovan, alături de Florina Cercel și Jeanine Stavarache.

● Spectacolul **Variațiuni de circ** prezintă două-trei numere mai reușite (cu colaborarea unor artiști străini), un amuzant program al lui Josefini, iar în rest... sărăcie de idei (fără nici o concepție regizorală) și un program văzut și răsuflat. Oare săliile aproape goale n-au pus încă pe gânduri pe cei responsabili de calitatea spectacolelor de circ?

televiziune

Charles Aznavour

în perspectivă, o săptămîna cu certe promisiuni. Anticipăm rezumativ: dialog la distanță, patru dispute sportive de mare atractivitate, întîlnire cu vrăjitorul Aznavour la Cannes.

● **DUMINICĂ 21 MAI.** Chiar și cei mai microbiști dintre microbiștii fotbalului nu pot avea obiecții împotriva înlocuirii sportului favorit cu tenisul; avem prilejul să vizionăm disputa dintre România și Spania pentru faimosul trofeu mondial Cupa Davis (după-amiază) ● **Născut mort**, **Magazin 111** n-a învîiat încă. Noi conținuăm să sperăm! (18.15) ● **Bătrînul leși** și **Banatul cel cu pretenții de «frunze»** ne invită la pasionanta lor dispută de la distanță (19.30).

● **MARTI 22 MAI.** Semnalăm cu satisfacție că fermecătoarele aventuri ale lîr **Robin Hood** și-au redobîndit dreptul la apariție săptămînală. Am dori să nu mai fim dezminșiți! (19.15) ● **În direct...** de la întreprinderea Automatica, o dezbateră cu tema «Coordonate ale automatizării» (19.45) ● **Și Cabinet medical** programează o temă mai originală: «Donatori de sînge» (20.15) ● **Seara de teatru** ne oferă din nou (deși nu prea mult) un spectacol Ibsen: «Femeia mării» în interpretarea Teatrului de stat din Constanța (20.30).

● **MIERCURI 24 MAI.** Omagiu lui Tudor Argeșii la 87 de ani de viață: Recital din nemuritorile sale versuri. (19.30) ● **Memoria peliculei** — o emisiune de cele mai multe ori agreabile (19.45) ● **Televiziune economică** sează un titlu cam echivoc: «Beneficiar cumpărătorii» (20.10) ● **Parada vedetelor** (20.35) ● **Și-acum, stăpîniți-vă nervii** (s-a dovedit că semnele de bostan nu sînt îndajuns de eficiente) pentru meciul de fotbal România-Elveția transmis de la Zürich. **HAIDE ROMÂNIA!** (21.00).

● **JOI 25 MAI.** Iar fotbal: Inter-Celtic Glasgow în finala Cupei campionilor europeni ce se dispută la Lisabona. Oricum comentariu ni se pare de prisos (18.30) ● **Teleglob** poștează în insulele Azore (20.45) ● **Maria Săndulescu** și Ion Stoian ne oferă un scurt program de **Romante** (21.15) ● **Dan Hăulică** reia excelența sa prezentare a emisiunii de cultură plastică **De la Giotto la Brâncuși** (21.30) ● Mai urmărim în această seară trei emisiuni, pe cit de diverse pe ațit de atractive: **Dosarul nr. ...** (21.50) ● **Ely Roman** — erou al unei emisiuni **Din culisele muzicii ușoare** (22.05) ● **Rubrica Interpreți celebri** ni-l aduce pe micul ecran pe dirijorul Roberto Benzi (22.25).

● **VINERI 26 MAI.** Orice anticipație pentru ziua de vineri — zi de rubrici fixe — este riscantă. În consecință, recomandăm doar filmul de călătorii exotice «Alvorada» cu subtitlu său «Zbor peste Brazilia» (21.15).

● **SIMBĂTĂ 27 MAI.** Pentru a treia oară în această săptămîna, întîlnire cu fotbalul: Austria-Anglia, transmisie de la Viena (15.55) ● **Emisiunea Emoții** în premieră este rezervată astăzi muzicii populare (21.00) ● **Sfîntul** (21.40) ● **Gala Charles Aznavour**, la încheierea Festivalului filmului de la Cannes (22.30) ● Cu asemenea programe săptămînale putem lansa invitația: cine n-are televizor, să-și cumpere!

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE:** 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TPARUL** executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

Fotografie de Ion MICLEA

inscripție pe calendar

de Eugen MANDRIC

Rîndurile de față nu vor să adauge nimic bibliotecilor care au început să se scrie despre Tudor Arghezi. Pur și simplu, în calendarul săptămînii ne-am întîlnit cu indicația, e drept, amețitoare, că maestrul împlinește 87 de ani. Încercăm, în cronicari onești, să spunem cîteva cuvinte și nu găsim nimic mai inteligent și mai patetic decît această constatare la îndemîna oricui: Tudor Arghezi împlinește 87 de ani, trăiește și scrie. La ce bun să-l stingherim cu omagii? Maestrul are treabă, scrie. E felul său de a ne pofti la o sărbătoare care nu-i mai aparține, fiind a întregii culturi românești.

L-am auzit pe Tudor Arghezi spunînd versuri și l-am văzut vorbind la cele mai înalte tribune ale țării. Dar chiar dacă nu ni s-ar fi dat bucuriile acestea, faptul că Arghezi există și scrie face parte, oricum, din bunurile cele mai extraordinare ale ființei noastre.

Probabil că se poate trăi și fără poezie, cu condiția să nu o fi întîlnit, deși mi-i groază să-mi imaginez golul trist și urît care i-ar ține locul. Ajunge însă ca, o dată cu mirosul de hîrtie și cerneluri, să simți că taina s-a dezlegat, ca să ai nevoie, pentru a trăi normal, de Tudor Arghezi, așa cum ai nevoie de certitu-

dini și adevăr: «Vrea să te pipăi și să urlu: Este!»

Cînd mă gîndesc la maestrul, îl văd împărțit între masa de lucru, adunînd idei cu idei, și străvechile casete tipografice, culegînd însuși literă cu literă, măsurat și cu metodă în totul, ca primii învățați ai lumii, pentru că e din familia acestora și pentru că dacă nu și-ar măsura fiecare pas și nu și-ar stăpîni fiecare gînd l-ar mistui într-o clipă incandescentă dinlăuntru lui. Și astfel nici noi nu îmbătrînim, pentru că aflăm mereu de la meșter că dragostea mai are umbre de pe care n-am ridicat încă vâlul, că ura nu

le-a spus încă pe nume tuturor jigodiilor și că, dintre toate chinurile, cel al cunoașterii te poate face, din cînd în cînd, fericit.

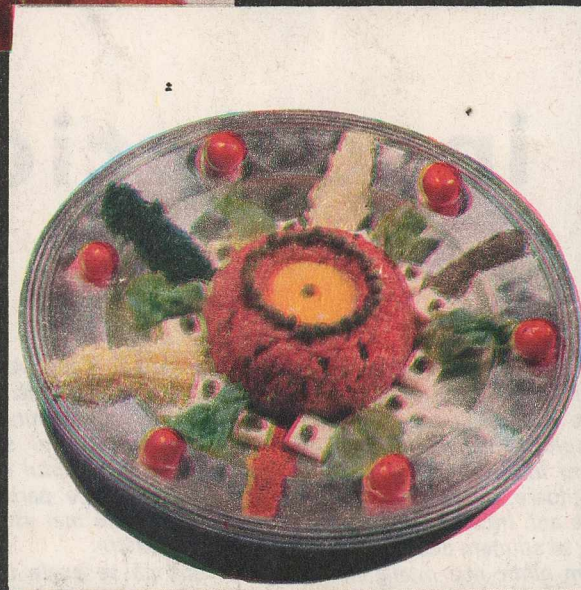
Ce ne-am putea îngădui să scriem pe fila aceasta de calendar, 21 mai 1967? Istoria literară a stabilit că Tudor Arghezi și-a publicat primele versuri la 16 ani, ca și Luceafărul. Din 87 de ani de viață, Tudor Arghezi a slujit 71 de ani cuvîntul scris în românește. Ca să se facă dreptate geniului acestui popor și iubirii noastre fierbinți, maestrul ne datorează însă mult mai mult decît o sută de ani.

CÎND VĂ AFLAȚI LA DEVA NU UITAȚI SĂ VIZITAȚI RESTAURANTUL TRANSILVANIA

Din specialitățile casei:

- MEDALION ARDELENESC
CU CIUPERCI
- BIFTEC TARTAR
- MIXED-GRILL
À LA TRANSILVANIA

Vinuri alese, serviciu ireproșabil